

Umeås största arbetsplatsområden

Utredningar och
rapporter från
Övergripande planering
nr 1 2016

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning	4
Arbetsmarknadens utveckling 2003–2013, Umeå kommun	7
Större branscher i Umeå kommun	7
Branschtillhörighet för kvinnor och män	8
Arbetsplatsområden i Umeå kommun	8
Umeås arbetsplatsområden	10
Kommundelarna	32
Arbetsmarknadens geografi	39
Framtidens arbetsmarknad	42
Slutsatser och reflektioner	44

Besök vår hemsida: www.umea.se/statistik

Kontaktpersoner:

Ebba Sundström, Övergripande planering,
tel. 090-16 49 65, ebba.sundstrom@umea.se
Annalena Löfgren, Övergripande planering,
tel. 090-16 12 42, anna-lena.lofgren@umea.se

Sammanfattning

Mellan åren 2003–2013 har den förvärvsarbetande dagbefolkningen i Umeå vuxit med nästan 9 000 arbetande. Detta motsvarar en ökning med 16 procent. Under samma period ökade Umeå sin totala folkmängd med 10 432 individer eller 10 procent. De arbetsplatsområden i Umeå med störst dagbefolkning var år 2013 Centrum, Sjukhuset, Universitetet och Väst på stan. Detta till skillnad från 2003 då Sjukhuset var störst och då Väst på stan var större än Universitetsområdet. Även om dagbefolkningen har vuxit i kommunen som helhet så sker alltså denna tillväxt i vissa områden mer än andra. Kanske är det så att skillnaden i utveckling går att relatera till vilka branscher som finns inom de olika områdena. Förestående studie visar nämligen att vissa näringar har haft en starkare tillväxt än andra. Företagstjänster är en av de näringsgrenar som har vuxit mest. Denna bransch har fördubblats sedan 2003. Trots den starka tillväxten inom företagstjänster så behåller Hälso- och sjukvård och Utbildning sina positioner som de två största branscherna inom kommunen.

Även om de flesta av branscherna har haft en positiv utveckling under tidsperioden så finns exempel på undantag. Ett sådant är Tillverkning och utvinning som återfinns bland de större branscherna båda åren men som haft en negativ utveckling under den valda tidsperioden. Här blir det intressant att reflektera över varför utvecklingen för branschen ser ut som den gör. En orsak till att antalet sysselsatta inom branschen minskat är den nedgång Volvo lastvagnar haft under de senaste åren. Något som skulle bidra till en negativ utveckling är att allt fler företag använder sig av bemanningsföretag när de anställer och att många sysselsatta därför automatiskt flyttas från Tillverkning och utvinning till branschen Företagstjänster.

Något som blir tydligt när fördelningen av män och kvinnor undersöks är att dessa grupper till stor del arbetar inom olika branscher. Den kvinnliga dagbefolkningen arbetar framför allt inom Hälso- och sjukvård och Utbildning medan de manliga sysselsatta har en mer diversifierad branschtillhörighet. Flest män arbetar dock inom Företagstjänster, Tillverkning och utvinning samt Byggverksamhet. Utifrån ovanstående kan vi konstatera att traditionella könsmonster, där män är sysselsatta inom industri- och produktionsrelaterade arbeten medan kvinnor arbetar med barn och omsorg till stor del verkar bestå.

Inledning

Var och hur folk arbetar är föränderligt och något som varierar med tid och plats. Rådande konjunktur, geografi och tradition är exempel på faktorer som påverkar karaktären på arbetsmarknaden i en region. Variationerna på arbetsmarknaden återfinns på flera olika geografiska nivåer och kan variera kraftigt både mellan länder och regioner men även mellan mindre områden så som stads- och kommundelar.

Inom vilken sektor folk arbetar är inte bara beroende av arbetsort utan även utan kön. Inom vårdrelaterade yrken arbetar en klar majoritet kvinnor medan många män återfinns inom mer tekniska eller produktionsbaserade yrken. SCB skriver i sin rapport "På tal om kvinnor och män" att endast tre yrken var jämställda år 2014. Då arbetsmarknaden är i ständig förändring och då Umeå är en växande stad med en hög andel människor i arbetsför ålder är det intressant att undersöka hur utvecklingen på arbetsmarknaden sett ut just här. Både gällande sammansättningen och tillväxten av olika branscher men också gällande förhållandet mellan män och kvinnor inom arbetslivet.

Syfte

Syftet med denna rapport är att beskriva utvecklingen av den förvärvsarbetande dagbefolkningen i Umeå kommuns arbetsplatsområden under perioden 2003–2013. Som ett komplement till detta kommer studien utreda vilka näringsgrenar som dominerar inom de olika områdena samt hur förhållandet mellan den manliga och den kvinnliga dagbefolkningen ser ut inom dessa. Dessutom görs ett försök till att ge en bild av en möjlig framtida utveckling i kommunen. Var kommer dagbefolkningen att öka och inom vilka näringar skapas det nya jobb?

Studien görs för att få en uppfattning om hur de olika arbetsplatsområdena i Umeå ser ut samt hur de utvecklats under 2000-talet. Genom att undersöka sammansättningen av de olika näringarna i kommunen fås en bild av vilka branscher som haft tillväxt samt hur detta spelat in på utvecklingen av de olika arbetsplatsområdena. Intressant är också det geografiska utfallet av den könsmissiga fördelningen inom branscherna samt om detta förhållande ändrats under de tio år som undersökts.

Metod

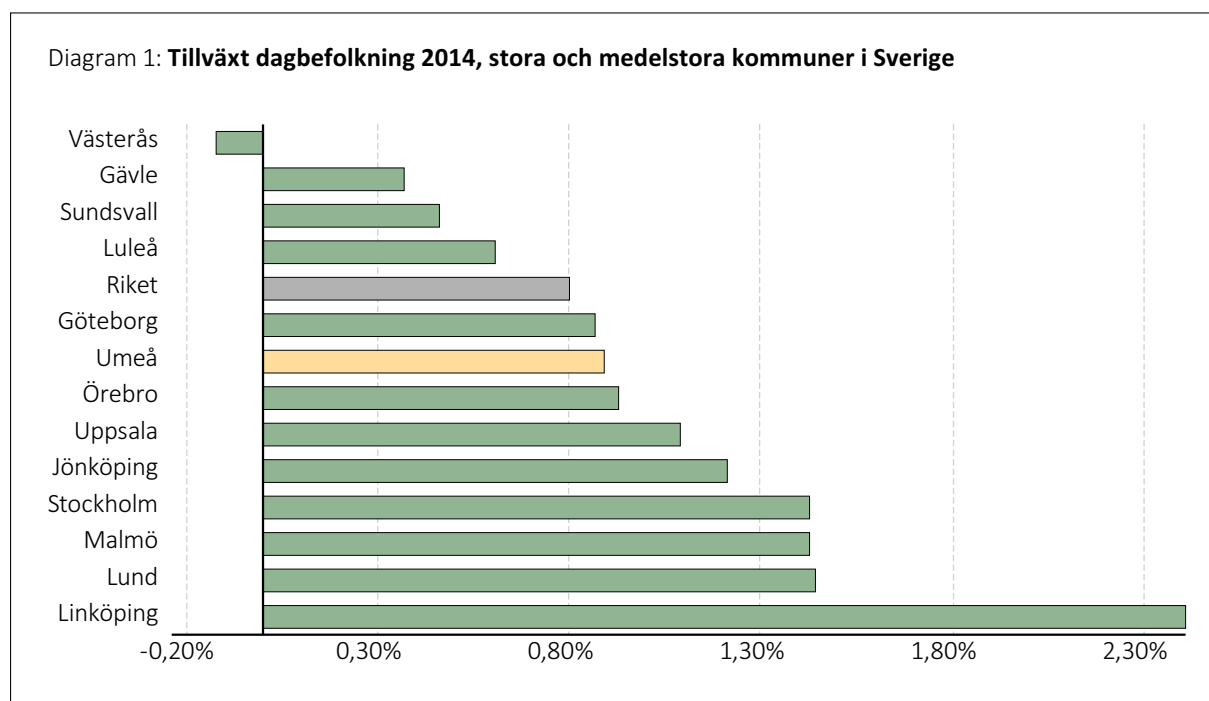
Begreppet "förvärvsarbetande dagbefolkning" syftar på två ord som var för sig kan vara svåra att förstå. För att tydliggöra innehållet i rapporten följer därför en kort begreppsförklaring. Som "förvärvsarbetande" räknas de personer som har en kontrolluppgift med en utbetald lön över en viss gräns, i princip motsvarande minst en timmes arbete per vecka under november månad (SCB 2013). Ordet "dagbefolkning" avser de människor som arbetar i ett område oavsett var man bor. Förvärvsarbetande dagbefolkning avser således förvärvsarbetande som redovisas efter arbetsställets geografiska belägenhet t.ex. alla som arbetar inom Umeå kommun oberoende av var de är folkbokförda (SCB, 2014). För att undvika upprepningar i rapporten och för att underlätta för läsaren skrivs inte alltid hela begreppet "förvärvsarbetande dagbefolkning" ut utan förkortas istället till "befolkningen" eller ersätts med exempelvis "sysselsatta".

Det datamaterial som denna undersökning bygger på är hämtat från Statistiska centralbyråns områdesstatistiska databas, OSDB. Det senast tillgängliga materialet i denna databas är från 2013. För att få en bild av hur arbetsmarknaden har förändrats över en tidsserie på tio år har 2003 därför valts som referenspunkt. Den geografiska nivån på det statistiska materialet bygger på en 6-siffrig nyckelkodsindelning. För att få en tydlig bild av specifika arbetsplatsområdens utveckling har en avgränsning av de olika områdena gjorts i samråd med Umeå näringslivsservice. Avgränsningarna innebär att vissa områden består av ett par eller några nyckelkodsområden medan andra utgörs av ett enda.

En svårighet som uppstått när det gäller att bearbeta det statistiska materialet har varit den standard som SCB använder för att för att klassificera ekonomiska aktiviteter (SNI). Under åren har grupperingen av näringsgrenar ändrats vilket innebär att det inte går att jämföra de olika åren rakt av. För att undvika att utfallet blir missvisande har vissa näringsgrenar aggregerats till en grövre nivå. Detta underlättar jämförelsen mellan de olika årtalen men innebär också att vissa näringsgrenar blir betydligt större men också mindre detaljerade än andra.

2014

För 2014 finns ännu inte i siffror om sysselsättning på delområdesnivå utan bara för kommunen som helhet. Detta medför att senaste årets utveckling inte kommer att inkluderas i undersökningen. För att ändå ge en bild av arbetsmarknadens fortsatta tillväxt följer här ett kort avsnitt om sysselsättningsutvecklingen under 2014 i hela kommunen. Dagbefolkningen uppgick efter en ökning med 555 personer (eller 0,9 procent) till 62 860 år 2014. I jämförelse med utvecklingen i Sveriges andra medelstora och stora kommuner placerar sig Umeå i mellanskiktet med en procentuell tillväxt över riksgenomsnittet (Se diagram 1).

Näringsgrensindelningen för 2014 skiljer sig något från den som använts på delområdesnivå för 2003–2013. Många av branscherna är dock fortfarande jämförbara. Den näring som vuxit mest i antal sysselsatta under det senaste året är Hälso- och sjukvård (se tabell nedan). Något förvånande är Företagstjänster faktiskt den näringsgren som minskat mest under perioden.

Näringsgren	Ökning antal	Näringsgren	Minskning antal
Hälso- och sjukvård	300	Företagstjänster	-145
Utbildning	110	Tillverkning och utvinning	-100
Byggverksamhet	105	Transport och magasinering	-80

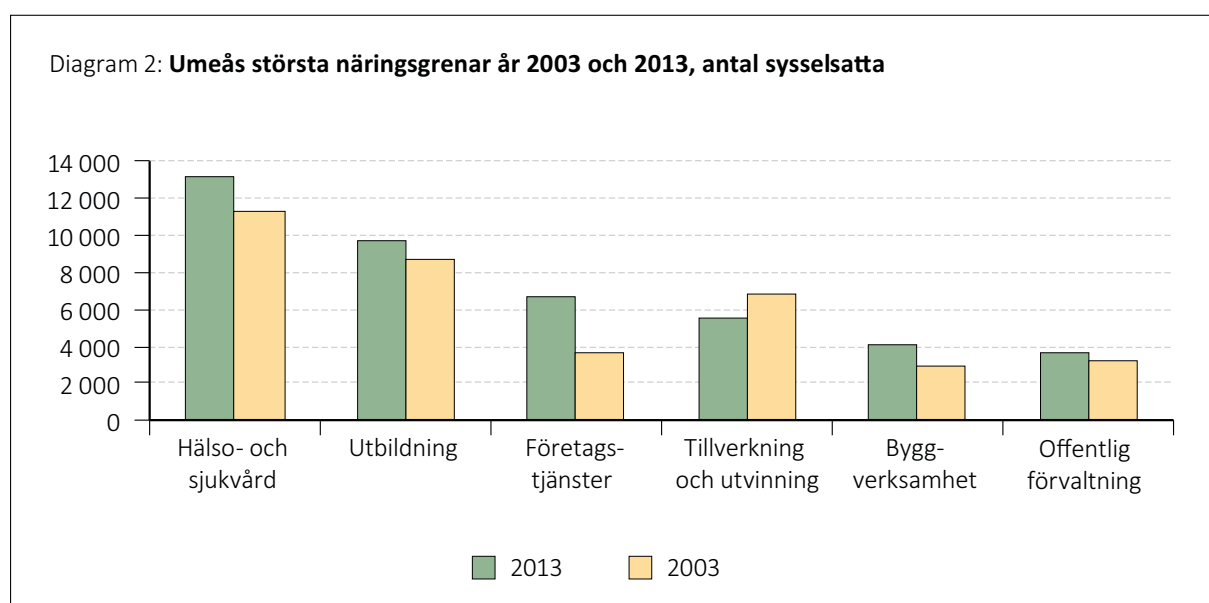
Nedanstående tabell visar att Fastighetverksamhet haft den gynnsammaste utvecklingen i förhållande till sin storlek. Transport och magasinering, Företagstjänster och Tillverkning och utvinning har alla haft en negativ tillväxt under 2014.

Näringsgren	Ökning procent	Näringsgren	Minskning procent
Fastighetsverksamhet	11 %	Transport och magasinering	-3 %
Hotell och restaurang	4 %	Företagstjänster	-2 %
Energi och miljö,	4 %	Tillverkning och utvinning	-2 %
Finans och försäkring	4 %		

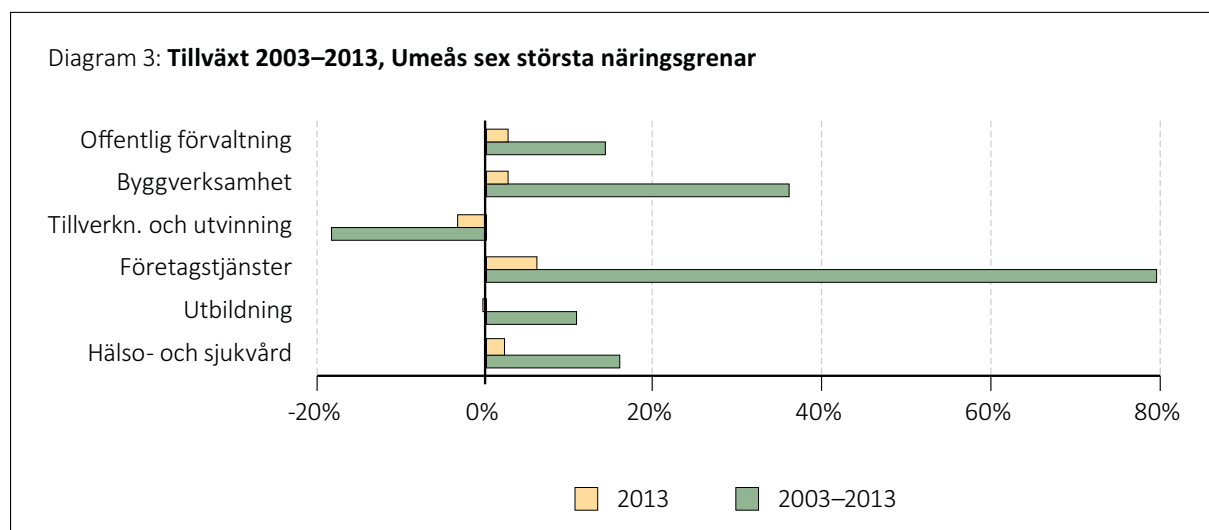
Arbetsmarknadens utveckling 2003–2013, Umeå kommun

Större branscher i Umeå kommun

För att sätta in studien i ett övergripande sammanhang inleds rapporten med ett kort avsnitt om den förvärvsarbetande dagbefolkningen i hela kommunen. Mellan åren 2003–2013 har den förvärvsarbetande dagbefolkningen i kommunen ökat med totalt 8 900 individer. Av dessa är 4 300 kvinnor och 4 600 män. Den procentuella ökningen i hela kommunen uppvisar inga tydliga skillnader med avseende på kön utan ligger på drygt 16 procent för båda grupperna. Diagram 2 visar antalet sysselsatta fördelat på de sex största näringsgrenarna under 2013 samt hur dessa såg ut år 2003. Här ser vi att Hälso- och sjukvård och Utbildning ligger i topp bland de största branscherna både år 2013 och 2003. År 2013 hade Företagstjänster passerat Tillverkning och utvinning som tredje största näring. Även Byggverksamhet har vuxit och placerar sig här före Offentlig förvaltning.

I diagram 3 visas de senaste årens procentuella tillväxt inom ovan nämnda näringsgrenar. Precis som i diagram 2 så sticker Företagstjänster ut som den näring som haft den kraftigaste tillväxten. Även Byggverksamhet har vuxit sedan 2003. Under det senaste året har dock Offentlig förvaltning haft en lika stor tillväxt.

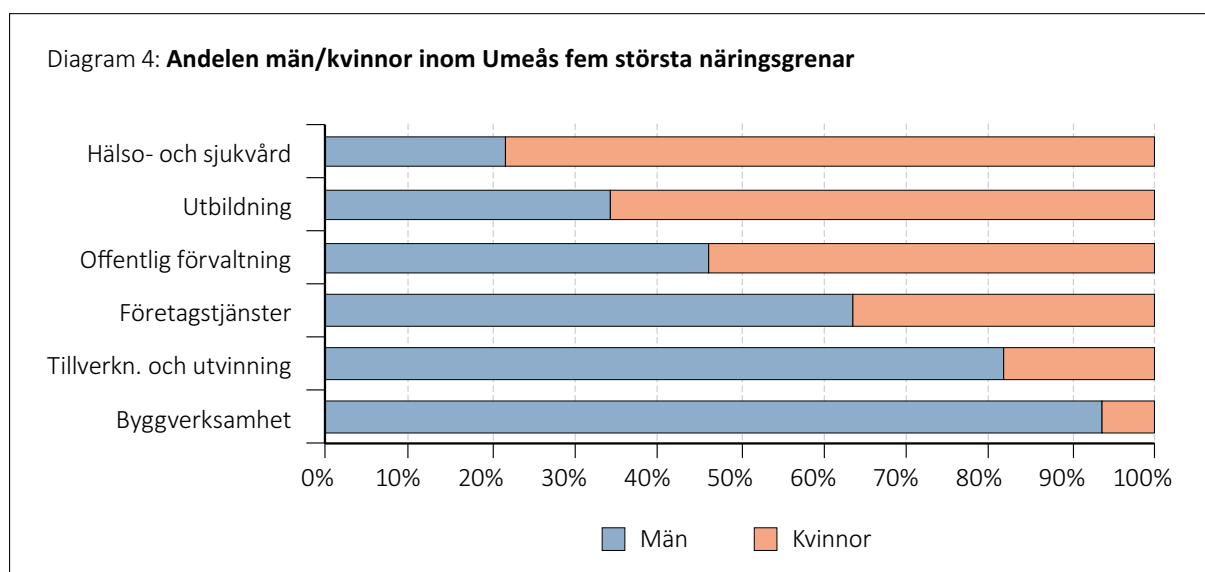

Till skillnad mot diagrammen ovan där kommunens tillväxtbranscher finns representerade visar tabellen nedan vilka näringsgrenar som haft en nedgång i antalet sysselsatta under de senaste tio åren. Samma tre näringsgrenar finns här listade både när det gäller minskning i antal och minskning i procent. Den näring som antalsmässigt minskat mest i kommunen är Tillverkning och utvinning som, detta till trots, är en av de branscher i som sysselsätter allra flest. Parti- och agenturhandel och Post och tele är andra branscher som haft en negativ tillväxt mellan 2003–2013.

Näringsgren	Minskning antal	Näringsgren	Minskning procent
Tillverkning och utvinning	-1 230	Post och tele	-19
Parti- och agenturhandel	-340	Tillverkning och utvinning	-18
Post och tele	-200	Parti- och agenturhandel	-18

Branschtillhörighet för kvinnor och män

Diagram 4 visar dagbefolkningen inom kommunens sex största näringsregnar fördelat på kön (år 2013). Bilden visar att fördelningen av män och kvinnor inom de största näringsgrenarna i kommunen är ojämn och att de sysselsatta finns inom olika typer av branscher beroende på om de är män eller kvinnor. Branscher där en majoritet av de sysselsatta var män är bland annat Byggverksamhet, Tillverkning och utvinning samt Företagstjänster. Inom Hälso- och sjukvård och Utbildning är en stor del av de arbetande istället kvinnor. Diagrammet blir i princip identisk för 2003 vilket visar att traditionella könsmonster består och att processen mot en jämställd arbetsmarknad är långsam.

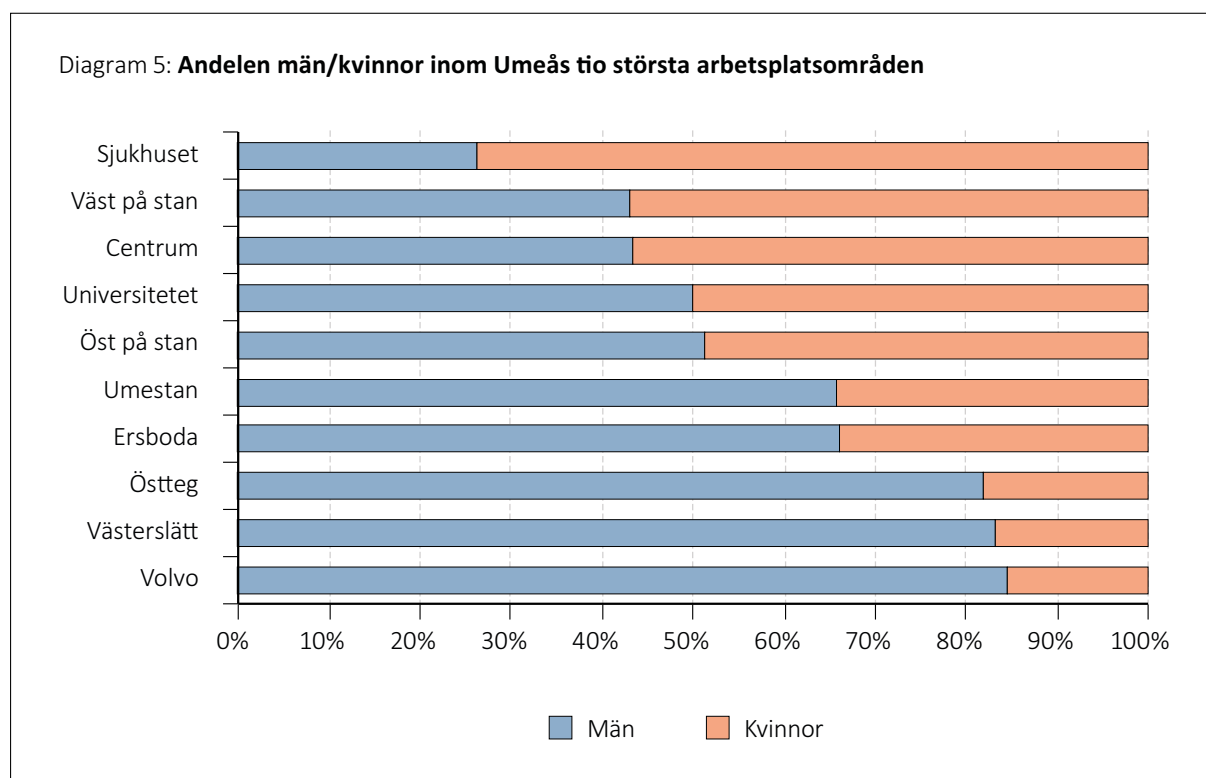
Arbetsplatsområden i Umeå kommun

De båda tabellerna nedan visar de tio största arbetsplatsområdena i Umeå kommun år 2003 och år 2013. Sjukhusområdet står ut som det arbetsplatsområde med högst antal arbetande 2003 följt av Centrum och Väst på stan. År 2013 hade Centrum vuxit om Sjukhusområdet i antal sysselsatta. Dessutom hamnade Universitetsområdet på tredjeplats. De flesta områden har haft tillväxt under undersökningsperioden, om än olika mycket. Områden som klättrat på listan fram till 2013 är Centrum, Universitetet, Öst på stan, Ersboda och Umestan. En nykomling på listan är Östteg, som också haft den andelsmässigt största ökningen på 91 procent. Sett till antalet har Centrum vuxit allra mest med 1 284 arbetande.

Trots att många områden har haft en positiv utveckling så finns vissa undantag, ett exempel på detta är Volvo som har minskat i antalet sysselsatta och därför hoppat ner två steg på topplistan. Även Västerslätt har minskat i storlek och har under perioden förlorat drygt 200 arbetande (6 procent). Utöver de tio områden som finns redovisade i diagram 3 har ytterligare nio områden undersökts. Av dessa var Kronoparken det minsta med en förvärvsarbetande dagbefolkning på 132 individer år 2013.

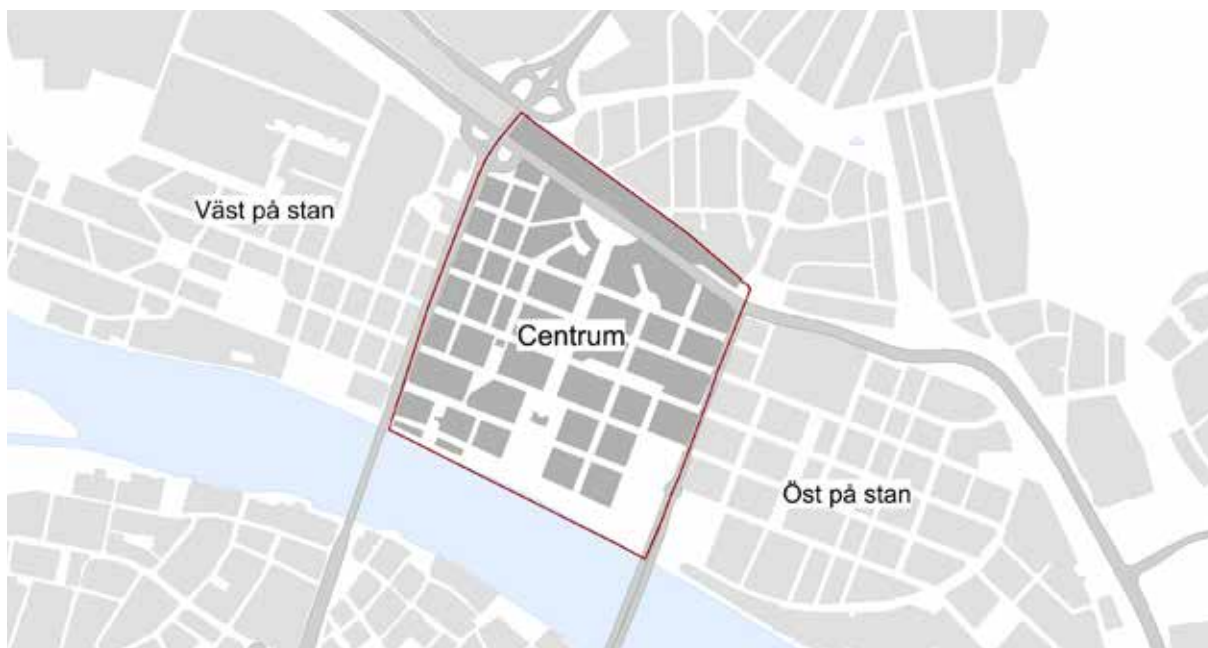
2003		2013	
Område	Antal	Område	Antal
Sjukhuset	6 980	Centrum	7 875
Centrum	6 590	Sjukhuset	7 090
Väst på stan	3 620	Universitetet	4 295
Västerslätt	3 620	Väst på stan	4 125
Universitetet	3 485	Västerslätt	3 410
Volvo	2 560	Ö. på stan	3 145
Öst på stan	2 345	Ersboda	2 540
Ersboda	1 955	Volvo	1 990
Holmsund/Obbola	1 800	Umestan	1 690
Umestan	1 145	Östteg	1 605

Diagram 5 visar fördelningen mellan män och kvinnor inom Umeås tio största arbetsplatsområden. Bilden visar att en stor del av kvinnorna arbetar på sjukhusområdet eller i centrum medan Västerslätt, Volvo och Östteg är områden med en hög andel manliga sysselsatta. I följande kapitel följer en genomgång av de olika näringsgrenarna inom varje arbetsplatsområde. Genom att jämföra detta med uppgifter om var män och kvinnor arbetar finns en möjlighet att se huruvida den könsmissiga fördelningen mellan arbetsplatsområden går att relatera till sammansättningen av olika näringar inom dessa.

Umeås arbetsplatsområden

Centrala staden

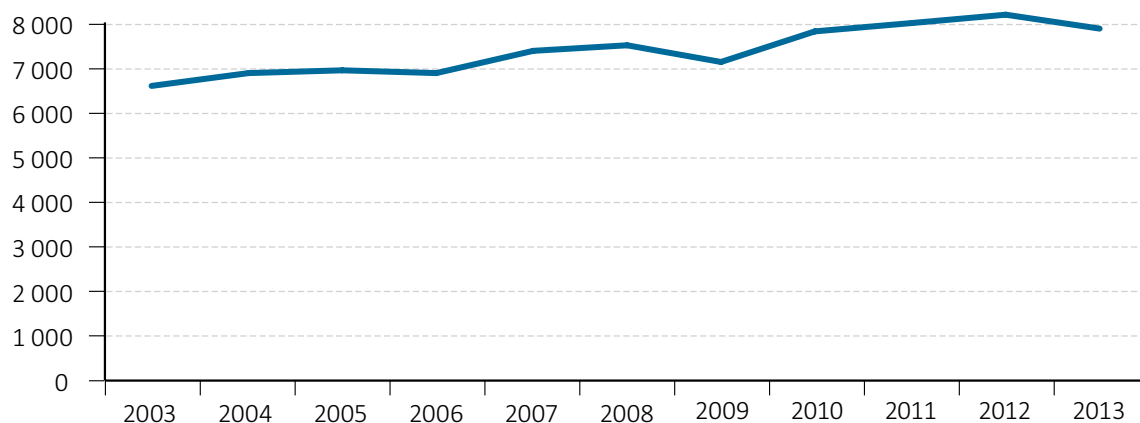

I det arbetsplatsområde som definieras som Umeå centrum arbetade år 2013 7 875 personer. Under den undersökta tidsperioden har denna siffra ökat med nästan 1 300. Detta motsvarar en procentuell ökning med 19 procent.

År	Antal sysselsatta
2003	6 590
2013	7 875
Förändring antal	+1 285
Förändring procent	+19 %

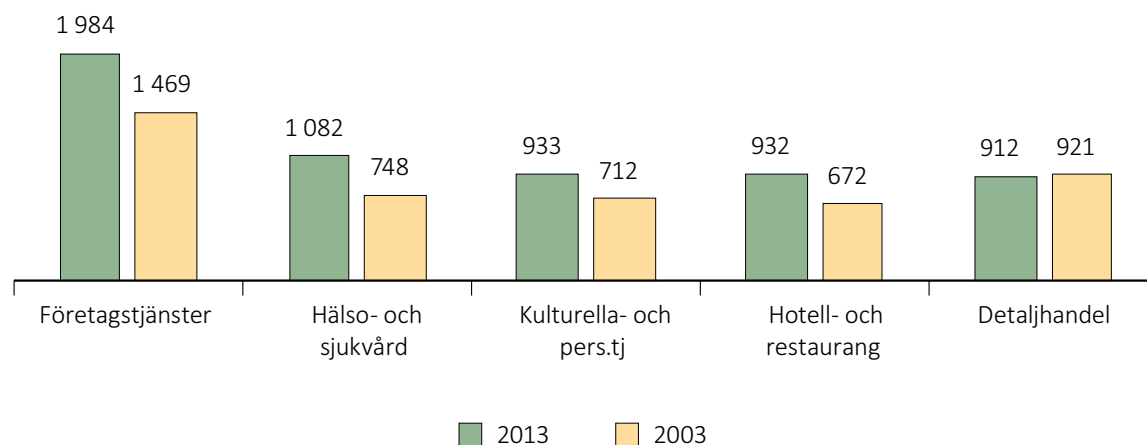
Diagrammet nedan visar att centrum som arbetsplatsområde vuxit i omgångar från 2003. Både år 2006 och 2009 stannade tillväxten av, detsamma gäller under det senast undersökta året. Högst antal sysselsatta fanns 2012.

Diagram 6: **Antalet sysselsatta i Centrum, 2003–2013**

Dagbefolkningen i centrum är diversifierad och återfinns inom många olika branscher. De näringsgrenar som dominerade arbetsmarknaden år 2013 var Företagstjänster, Hälso- och sjukvård samt Kulturella och personliga tjänster (se diagram 4). Under 2003 återfanns en stor del av de sysselsatta inom Företagstjänster, Detaljhandel samt Hälso- och sjukvård. Under den tioårsperiod år som undersökts har alltså sammansättningen av de olika av näringarna ändrats. Gruppen Detaljhandel är i princip oförändrad medan övriga branscher haft tillväxt. Företagstjänster är den näringsgren som utvecklats mest med en ökning på drygt 500 arbetande.

Diagram 7: **Antalet sysselsatta inom de största näringsgrenarna, Centrum**

Går vi en nivå djupare och undersöker hur utvecklingen ser ut för män respektive kvinnor i centrumområdet så går det att utskilja vissa skillnader. Totalt sett har den kvinnliga delen av befolkningen ökat något mer än den manliga. Männerna har framförallt ökat inom Företagstjänster medan den kvinnliga arbetskraften har en mer jämn spridning över de olika branscherna. Totalt sett arbetar drygt 55 procent kvinnor och knappt 45 procent män i området.

Bostadsområden för sysselsatta inom Centrum

Område	Antal	Andel
Centrala staden	1 171	15 %
Teg	923	12 %
Haga/Sandbacka	638	8 %
Östra stadsdelen	631	8 %
Backen	610	8 %
Övriga Tätorten	1 616	21 %
Övriga kommunen	1 315	17 %
Andra kommuner	970	12 %

Tabellen ovan visar var dagbefolkningen inom centrum bor. De fem första områden är rangordnade efter hur stor del av dagbefolkningen som bor inom respektive område. Som vi kan se i tabellen nedan så bor en stor del av de som arbetar inom centrum i de centrala delarna av staden. Alla de fem största inpendlingsområdena ligger inom Umeå tätort, sammantaget bor cirka 72 procent av de arbetande inom tätorten medan 17 procent reser in från övriga kommunen.

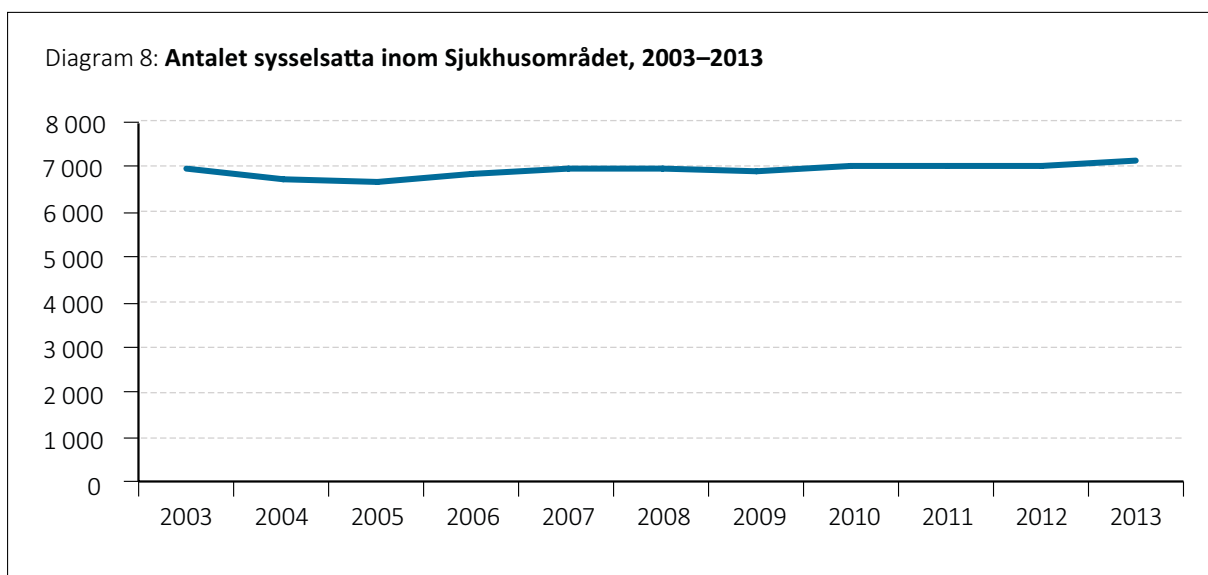
Sjukhusområdet

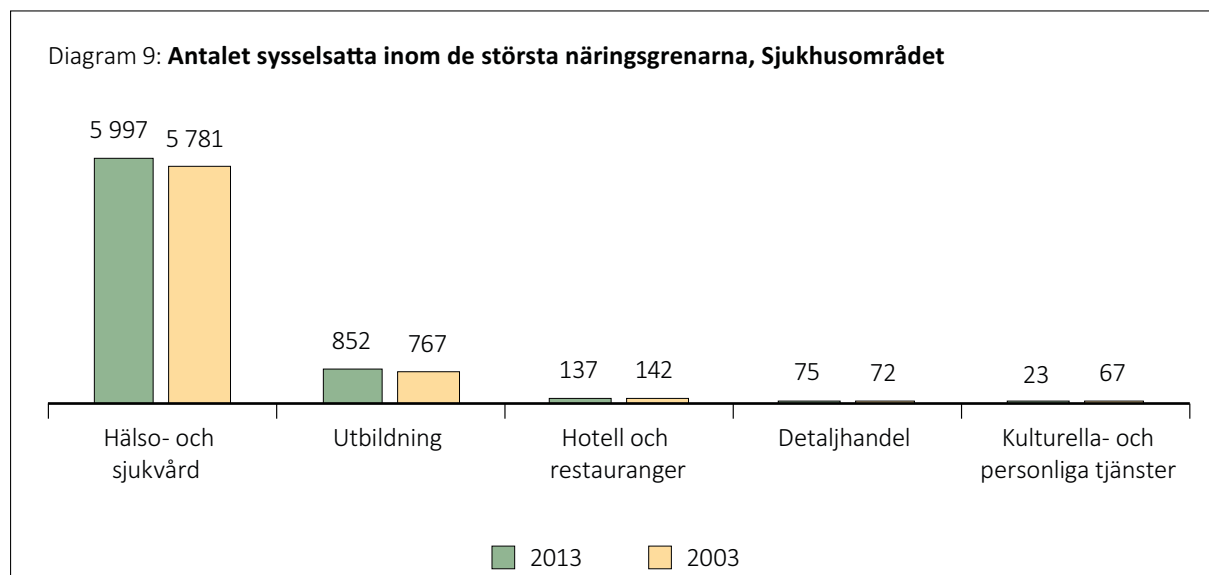
År 2003 uppgick dagbefolkningen i sjukhusområdet till 6 980 förvärvsarbetande. Sedan dess har arbetsmarknaden i området haft en svagt positiv utveckling vilket lett till att motsvarande siffra för 2013 hamnar på 7 090.

År	Antal sysselsatta
2003	6 980
2013	7 090
Förändring antal	+110
Förändring procent	+2 %

Under undersökningsperiodens första år sjönk antalet sysselsatta på Sjukhusområdet (se diagram 8). Det samma gäller mellan 2007–2009. Övriga perioder utvecklingen varit stabil eller svagt positiv.

Majoriteten av de arbetande i området arbetade år 2013 av förklarliga skäl inom hälso- och sjukvård. Förutom Hälso- och sjukvård inkluderar arbetsmarknaden i området även branscher så som Utbildning, Hotell och restaurang, Detaljhandel samt Kulturella och personliga tjänster. Hälso- och sjukvården har, tillsammans med utbildningssektorn och detaljhandeln, haft en tillväxt medan resterande branscher har minskat något. Den kvinnliga delen av dagbefolkningen på sjukhusområdet utgjorde år 2013 75 procent av det totala antalet sysselsatta. Den manliga delen har dock haft den största positiva utvecklingen under den undersökta tidsperioden.

Enligt tabellen nedan så bor en stor del av de som arbetar på sjukhuset inom Umeå tätort. Alla de fem vanligaste bostadsområdena ligger inom tätorten. Bland dessa var Östra stadsdelen den allra populäraste. Ungefär en femtedel av de som arbetar på sjukhuset kommer från övriga kommunen och ca en tiondel från pendlar in från andra kommuner.

Bostadsområden för sysselsatta på Sjukhusområdet

Område	Antal	Andel
Östra stadsdelen	903	13 %
Centrala staden	635	9 %
Mariehem	556	8 %
Teg	541	8 %
Ersboda/Ersmark	446	6 %
Övriga tätorten	1704	24 %
Övriga kommunen	1468	21 %
Andra kommuner	837	12 %

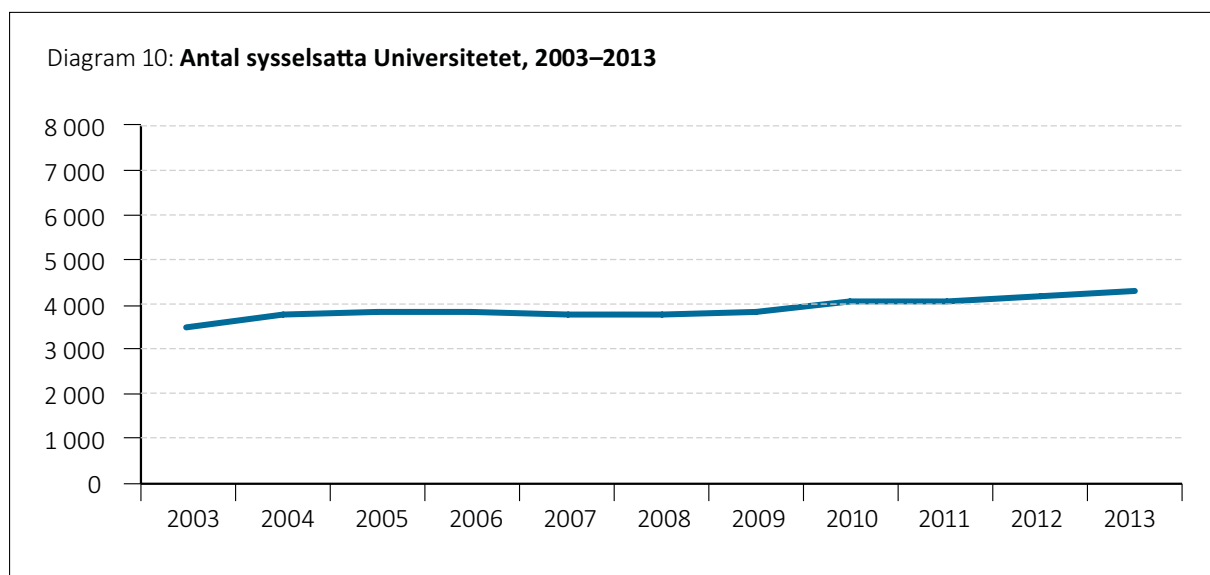
Universitetet

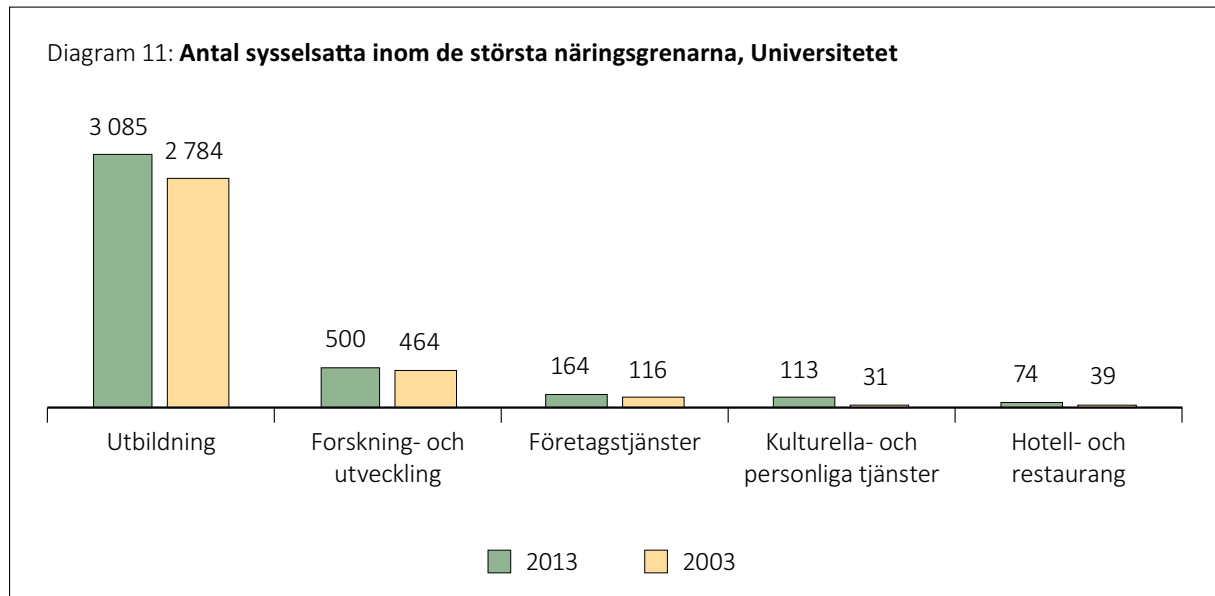
Det totala antalet sysselsatta inom universitetet uppgick år 2013 till 4 295 individer. Dagbefolkningen hade då ökat med 810 arbetande eller med 23 procent.

År	Antal sysselsatta
2003	3 485
2013	4 295
Förändring antal	+810
Förändring procent	+23 %

På Universitetet har dagbefolkningen haft en kontinuerlig svag ökning mellan åren 2003–2013. I mitten av perioden stannade utvecklingen av något för att sedan ta ny fart runt 2009 (se diagram 10).

Under båda åren arbetade majoriteten inom området Utbildning. Efter Utbildning följer branscherna Forskning- och utveckling, Företagstjänster, Kulturella och personliga tjänster samt Hotell och restaurang. Samtliga näringsgrenar har haft en positiv utveckling under perioden. Antalsmässigt har den största näringen i området, det vill säga Utbildning, ökat mest. Jämförs dagbefolkningen på Universitetsområdet med sjukhusets förvärvsarbetande dagbefolkning så ser vi att fördelningen över olika branscher har en liknande struktur med en starkt dominerande näring och låg diversitet (se diagram 5).

Till skillnad från år 2003 då andelen män var något högre än andelen kvinnor så var fördelningen mellan könen jämn under 2013. Inom Forskning- och utveckling låg den kvinnliga delen av dagbefolkningen fortfarande något lägre än den manliga år 2013.

Tabellen nedan visar de fem vanligaste bostadsområdena för de arbetande på universitetsområdet. Här ser vi att många bor inom den östra stadsdelen eller inom stadsdelar i direkt anslutning till universitetet. En hög andel av de sysselsatta bor inom tätorten (71 procent) medan endast 17 procent reser in från övriga kommunen.

Bostadsområden för sysselsatta inom Universitetet

Område	Antal	Andel
Östra stadsdelen	716	17 %
Centrala staden	382	9 %
Mariehem	351	8 %
Tomteboområdet	267	6 %
Berghem	252	6 %
Övriga tätorten	1 055	25 %
Övriga kommunen	728	17 %
Andra kommuner	544	13 %

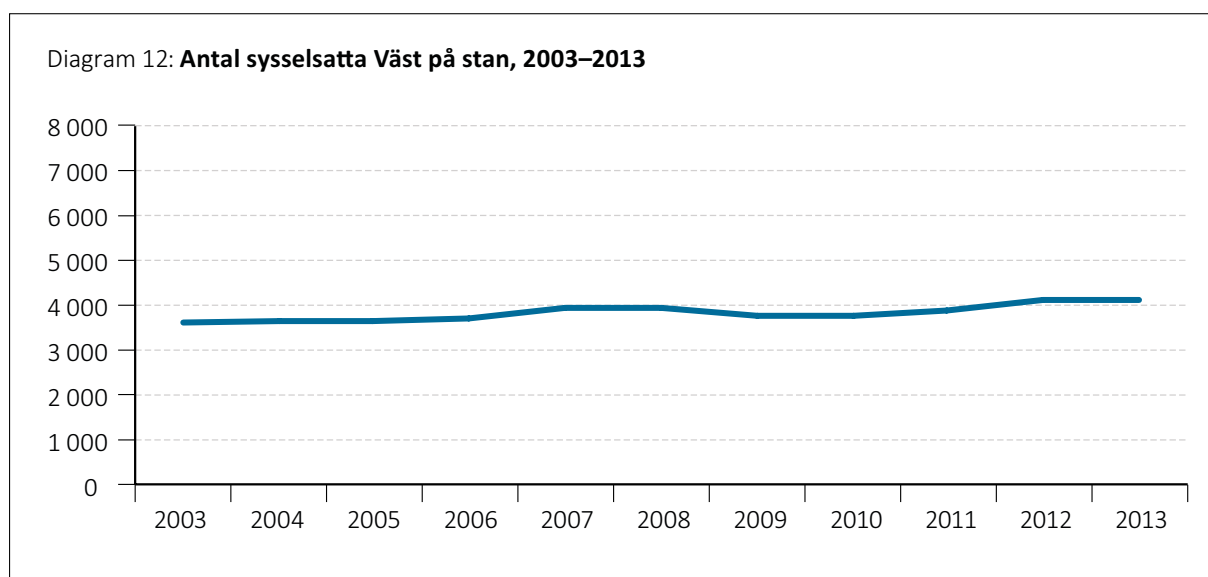
Väst på stan

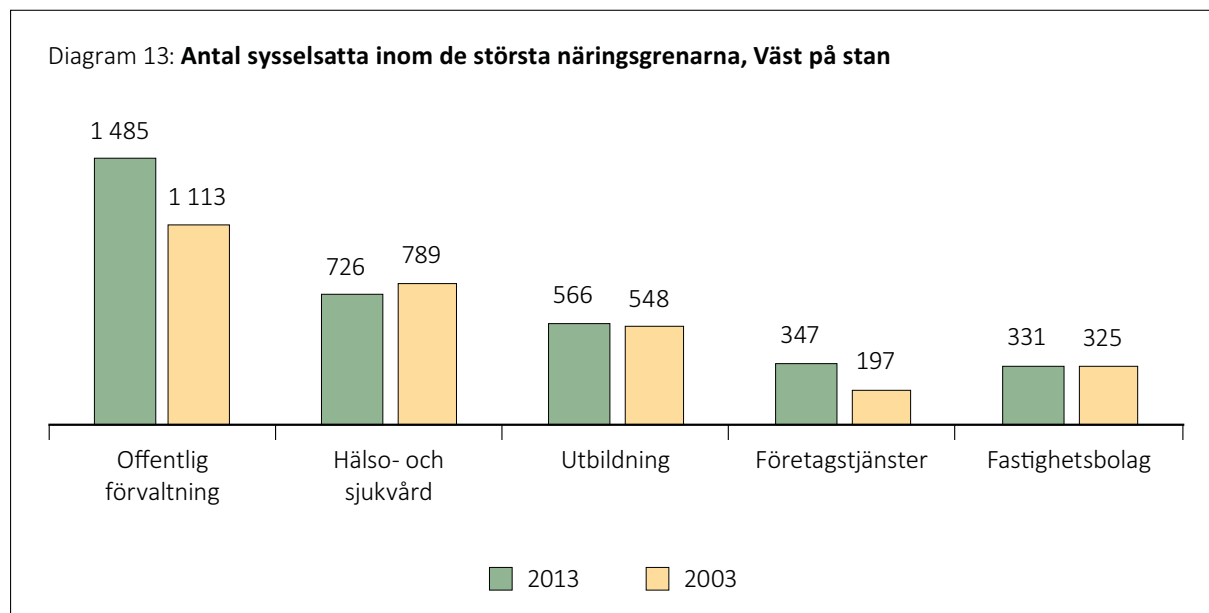
År 2013 arbetade 4 125 personer inom området Väst på stan. Detta till skillnad från 2003 då 3 620 personer arbetade här. Mellan åren 2003 och 2013 så har antalet anställda ökat med 14 procent.

År	Antal sysselsatta
2003	3 620
2013	4 125
Förändring antal	+505
Förändring procent	+14 %

Diagrammet nedan visar att dagbefolkningen Väst på stan ökat i omgångar. Mellan 2004–2005 och 2008–2010 var utvecklingen svagt negativ. Från 2010 har området haft tillväxt som sedan övergick i en stabil dagbefolkning 2012.

I diagram 13 ser vi att Offentlig förvaltning var den största näringen inom området både under 2003 och 2013 vilket kan relateras till stadshusets placering inom området. Detta följt av Hälso- och sjukvård samt Utbildning. Inom området finns bland annat Dragonens hälsocentral samt Dragonskolan som innebär en hög andel anställda inom Hälso- och sjukvård respektive Utbildning. Branschen Företagstjänster har under perioden vuxit sig större än fastighetsbranschen Väst på stan. Den enda näring som minskat mellan åren 2003–2013 är Hälso- och sjukvård.

År 2013 var nästan 60 procent av de sysselsatta inom Väst på stan kvinnor. Även 2003 var majoriteten av dagbefolkningen kvinnor. Kanske kan detta relateras till förekomsten av jobb inom Hälso- och sjukvård och Utbildning som är branscher inom vilka många kvinnor jobbar. Den största näringsgrenen inom området, Offentlig förvaltning, sysselsatte år 2013 även den flest kvinnor Väst på stan.

Bostadsområden för sysselsatta inom Väst på stan

Område	Antal	Andel
Centrala staden	599	15 %
Teg	446	11 %
Backen	408	10 %
Ersboda/Ersmark	292	7 %
Haga/Sandbacka	271	7 %
Övriga tätorten	823	20 %
Övriga kommunen	870	21 %
Andra kommuner	417	10 %

Tabellen ovan visar de fem vanligaste bostadsområdena för dagbefolkningen inom Väst på stan. En stor del av arbetarna bor i tätorten (70 procent). Drygt en femtedel bor inom övriga kommunen. Bara 10 procent pendlar in från andra kommuner.

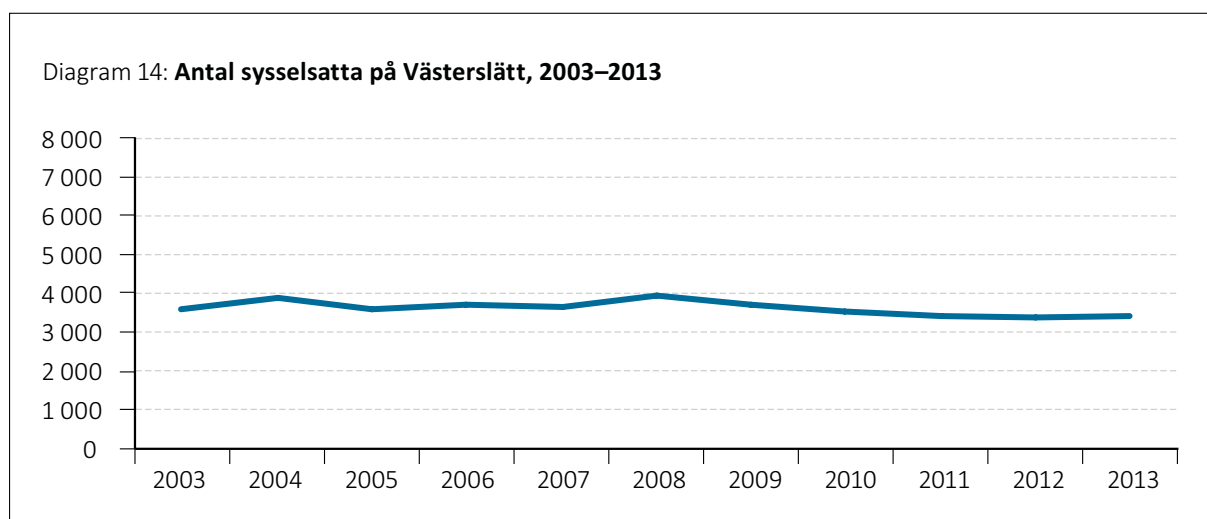
Västerslätt

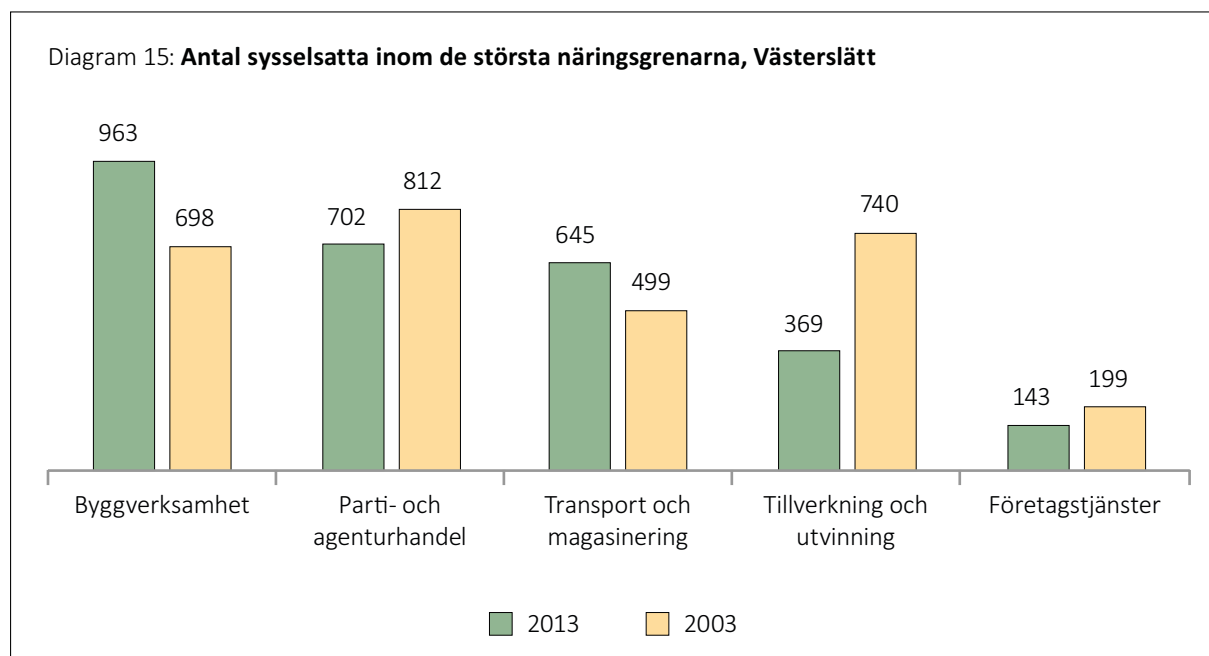
Totalt sett var 3 410 individer i arbete på Västerslätt år 2013. Motsvarande siffra för 2003 var 3 620. Under undersökningsperioden har den förvärvsarbetande dagbefolkningen inom området minskat med 6 procent.

År	Antal sysselsatta
2003	3 620
2013	3 410
Förändring antal	-210
Förändring procent	-6 %

På Västerslätt har dagbefolkningen både ökat och minskat under åren (Se diagram 14). Perioden inleddes med tillväxt för att sedan minska i antalet sysselsatta från 2008 och framåt.

Västerslätt har under lång tid varit ett arbetsplatsområde med en utpräglad industriell inriktning. Detta avspeglas i diagram 15 där en stor del av dagbefolkningen år 2003 återfinns inom Tillverkning och utvinning. Fram till 2013 har denna grupp minskat med ganska precis hälften. Även Parti och agenturhandel, som varit den andra dominerande näringen i området har minskat, om än inte lika drastiskt. År 2013 arbetande den största andelen av de sysselsatta inom Byggverksamhet. Trots detta har byggverksamhet inte någon totalt dominerande ställning utan en stor del av befolkningen är sysselsatta inom andra branscher så som Parti- och agenturhandel och Transport och magasinering.

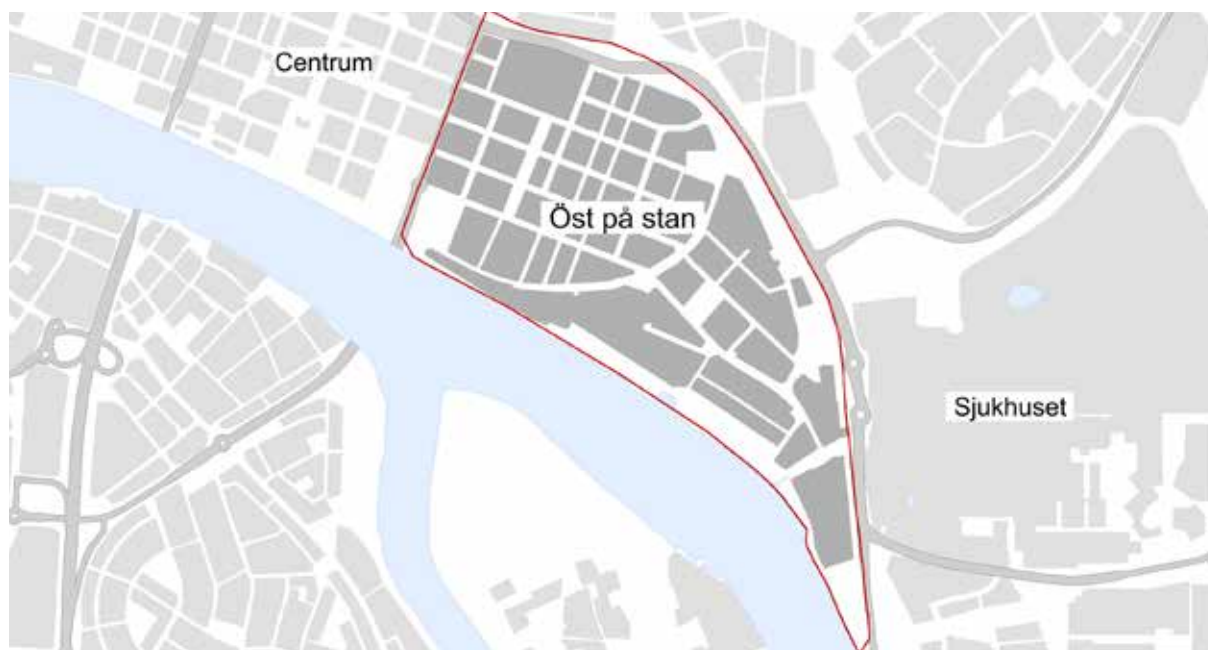
Värt att notera gällande den könsmässiga fördelningen av de sysselsatta på Västerslätt är att andelen kvinnor har minskat ganska ordentligt. Av den totala minskningen på 210 personer var 10 procent män och 90 procent kvinnor. Totalt arbetade drygt 80 procent män och 20 procent kvinnor på Västerslätt år 2013. Ökningen inom Byggverksamhet och Transport och magasinering består nästan uteslutande av män.

Bostadsområden för sysselsatta på Västerslätt

Område	Antal	Andel
Teg	312	9 %
Backen	298	9 %
Ersboda/Ersmark	229	7 %
Centrala staden	226	7 %
Haga/Sandbacka	220	6 %
Övriga tätorten	520	15 %
Övriga kommunen	922	27 %
Andra kommuner	684	20 %

Tabellen ovan visar på var de vanligaste bostadsområdena återfinns för de sysselsatta på Västerslätt. De fem vanligaste områdena ligger alla inom tätorten, tillsammans utgör de boende inom detta område 53 procent. Detta är till skillnad från de föregående områdena där denna siffra ligger runt 70 procent. Hela 27 procent pendlar in till Västerslätt från övriga kommunen och 20 procent från andra kommuner.

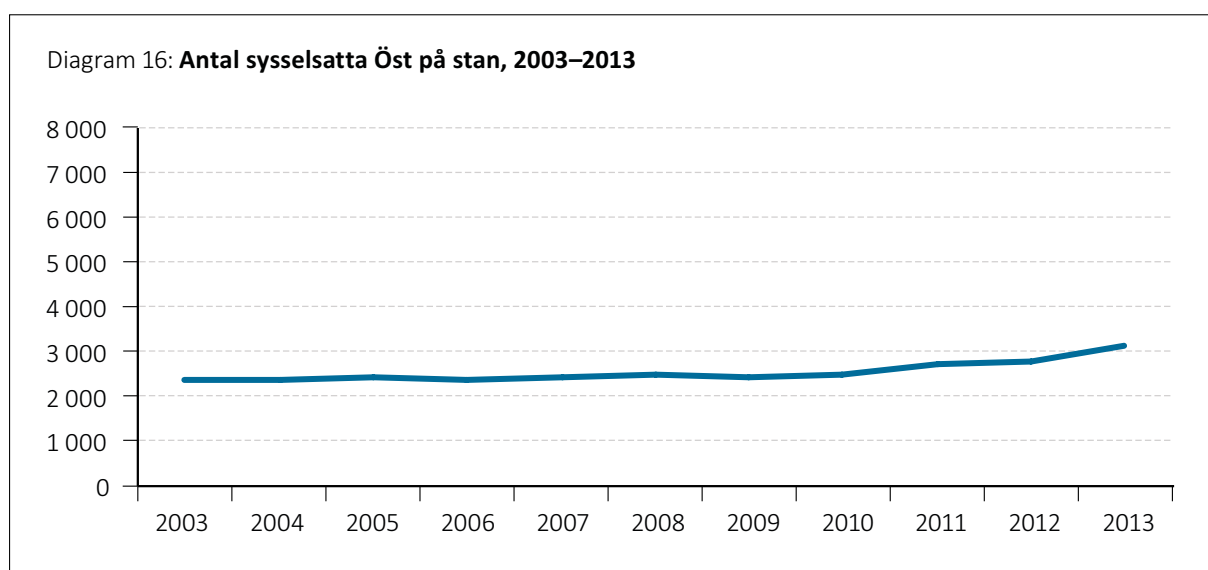
Öst på stan

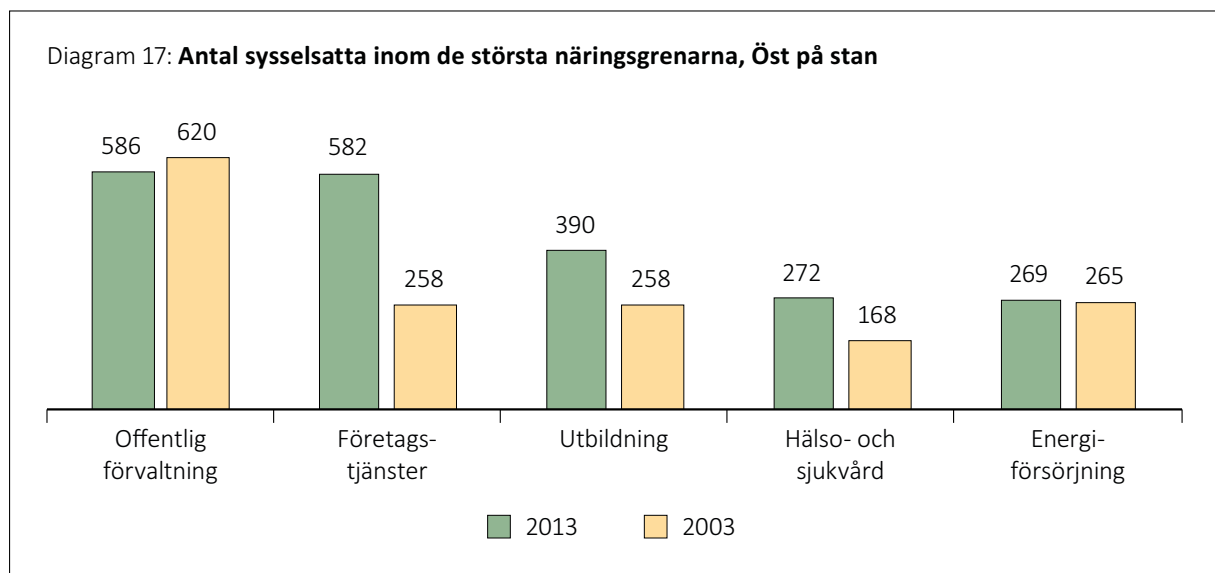
Öst på stan är ett av de många arbetsplatsområden som haft en positiv tillväxt under de tio år som analyserats. Under 2003 uppgick dagbefolkningen på Öst på stan till 2 345 personer medan den, år 2013, vuxit till 3 145.

År	Antal sysselsatta
2003	2 345
2013	3 145
Förändring antal	+800
Förändring procent	+34 %

Antalet sysselsatta inom Öst på stan har haft en relativt jämn utvecklingskurva (se diagram 16). Tillväxten har varit svagt positiv fram till 2010 då den ökade i styrka.

Branschmässigt är arbetsmarknaden inom detta område relativt diversifierad med flera olika stora näringar (se diagram 17). Den största av dessa var år 2013 Offentlig förvaltning med en dagbefolkning på 586 arbetande. Detta tätt följt av gruppen Företagstjänster med 582 stycken. Inom området finns både Länsstyrelsen och flera andra statliga myndigheter vilket kan vara bidragande till att Offentlig förvaltning har en stark ställning just här. Något som tillkommit inom området är konstnärligt campus med tillhörande företagsverksamhet vilket avspeglas i bland annat utbildningssektorns utveckling. De flesta näringsgrenar inom området har vuxit under de tio år som analyserats, detta med undantag för den största gruppen, Offentlig förvaltning, som istället minskat något. Näringsgrenen Företagstjänster har haft en mycket positiv utveckling och har fördubblat sin dagbefolkning under perioden.

Den könsmässiga fördelningen inom området är den relativt jämn även om det finns vissa skillnader. Den största skillnaden inom branscherna fanns år 2013 inom Företagstjänster där männen var ungefär 200 fler. Inom Offentlig förvaltning, Utbildning och Hälso- och sjukvård är den kvinnliga delen av befolkningen istället i majoritet.

Bostadsområden för sysselsatta inom Öst på stan

Område	Antal	Andel
Centrala staden	470	15 %
Teg	330	10 %
Östra stadsdelen	231	7 %
Backen	226	7 %
Ersboda/Ersmark	211	7 %
Övriga tätorten	648	21 %
Övriga kommunen	563	18 %
Andra kommuner	466	15 %

Tabellen ovan visar de fem vanligaste bostadsområdena för de arbetande inom Öst på stan. Många som arbetar här bor i centrala staden eller på Teg. Fördelningen mellan tätorten/övriga kommunen/andra kommuner stämmer här ganska väl överens med de ovan nämnda centrala arbetsplatsområdena. Ungefär 70 procent bor inom tätorten och knappt en femtedel från övriga kommunen.

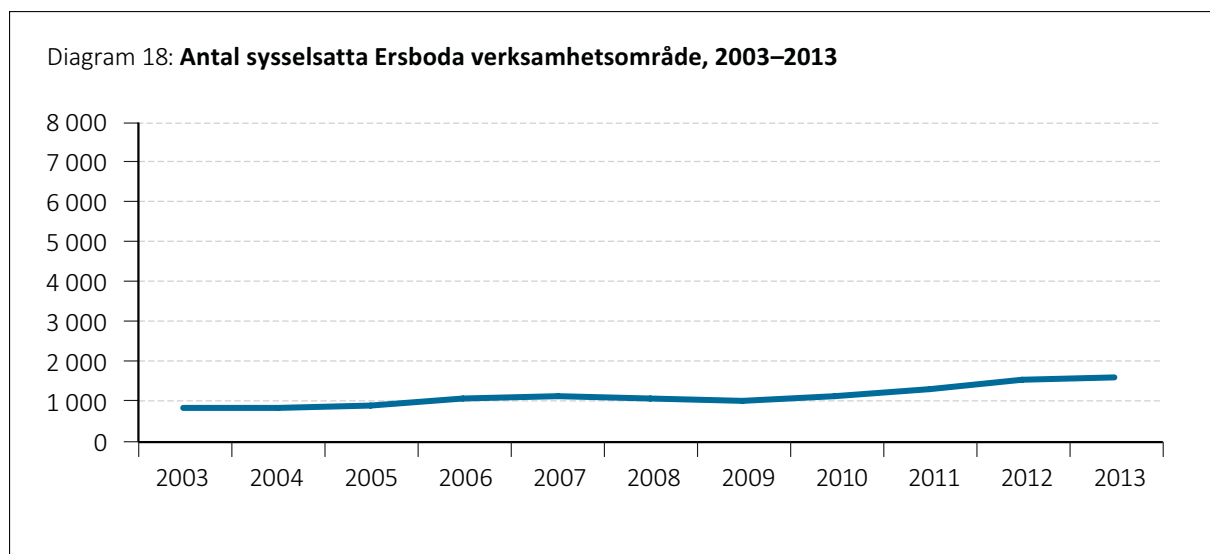
Ersboda verksamhetsområde

Dagbefolkningen på Ersboda har haft en positiv utveckling under perioden 2003–2013. De arbetande i området har ökat med 585 personer fram till 2013. Andelsmässigt motsvarar detta en ökning med 30 procent.

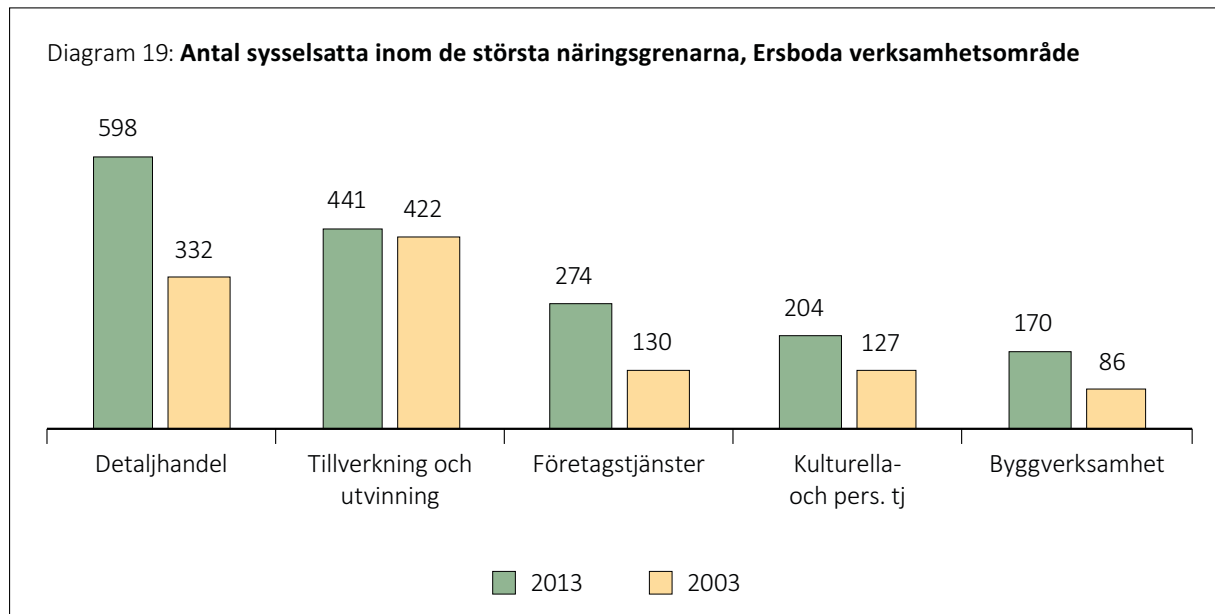
År	Antal sysselsatta
2003	1 955
2013	2 540
Förändring antal	+585
Förändring procent	+30 %

Tillväxten på Ersboda har varit konstant med undantag för åren 2004–2005. Även under de år det rådde ekonomisk nedgång (2008–2009) växte dagbefolkningen på Ersboda (se diagram 18).

Den kraftigaste ökningen står Detaljhandeln för. Denna bransch har under analysperioden nära på fördubblats. Detsamma gäller både för Företagstjänster och Byggverksamhet även om den antalsmässiga ökningen inom dessa branscher inte är lika stor (se diagram 19). Den kraftiga tillväxten inom Detaljhandeln går i detta fall att relatera till nyetableringar i form av utrymmeskrävande verksamhet så som Willys och Biltema.

Den könsmässiga fördelningen inom området stämmer ganska väl överens med fördelningen för hela kommunen. Den manliga befolkningen dominerar inom Företagstjänster, Byggverksamhet och Tillverkning och utvinning medan flest kvinnor arbetar inom Detaljhandeln. Kulturella och personliga tjänster är en bransch som på Ersboda avviker från hur de ser ut i kommunen som helhet, här arbetar år 2013 nästan dubbelt så många män än kvinnor vilket inte är fallet totalt sett i Umeå kommun. Totalt sett är 65 procent av de arbetande män och 35 procent kvinnor.

Tabellen nedanför visar hur inpendlingen till Ersboda verksamhetsområde ser ut. Många av de förvärvsarbetande verkar bo på Ersboda eller i Ersmark. Lite förvånande är att Teg, som ligger på andra sidan tätorten, är det näst vanligaste bostadsområdet bland dagbefolkningen på Ersboda. Ungefär en femtedel vardera pendlar in från övriga tätorten och övriga kommunen.

Bostadsområden för sysselsatta på Ersboda

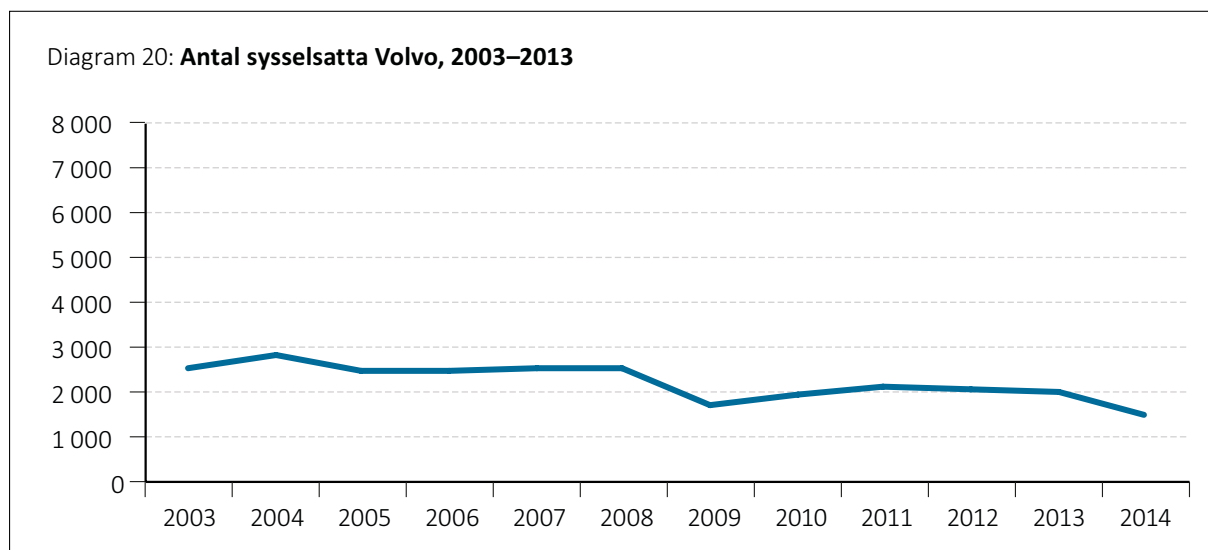
Område	Antal	Andel
Ersboda/Ersmark	326	13 %
Teg	219	9 %
Mariehem	218	9 %
Centrala staden	180	7 %
Haga/Sandbacka	174	7 %
Övriga tätorten	508	20 %
Övriga kommunen	572	23 %
Andra kommuner	343	14 %

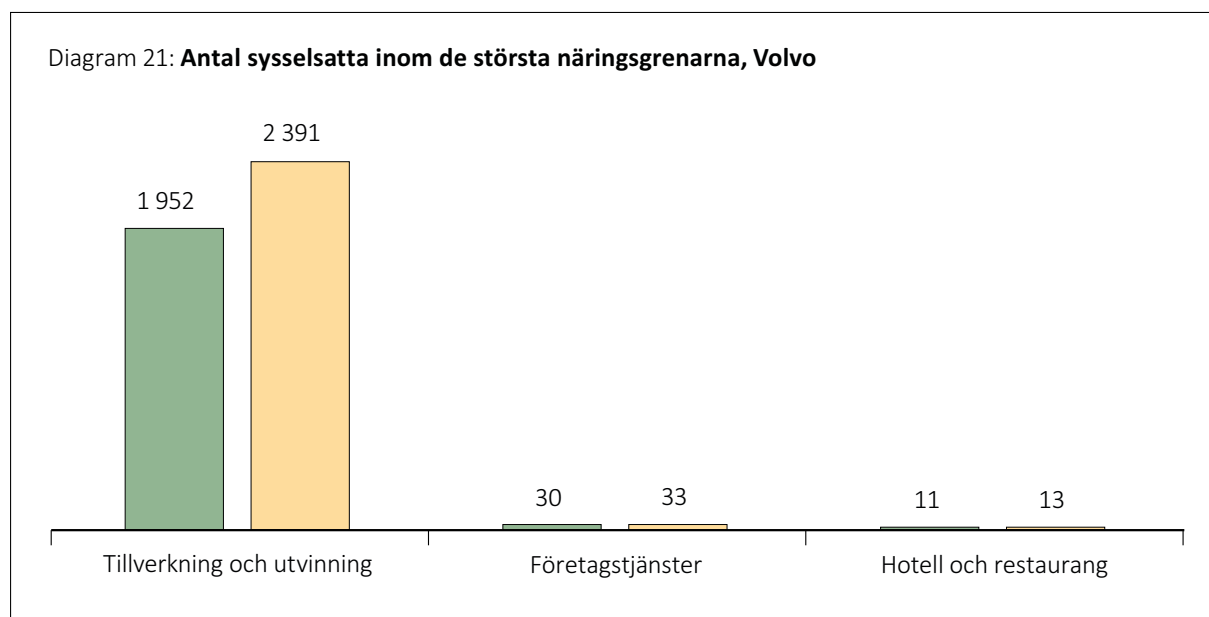
Den förvärvsarbetande dagbefolkningen i och kring Volvo lastvagnar har minskat kraftigt under undersökningsperioden. År 2003 uppgick antalet arbetande till 2560 stycken medan samma siffra för år 2013 låg på 1990. Det berörda området påverkas inte bara av rådande konjunktur utan även av omstruktureringar inom Volvo lastvagnar. Fram till juli 2015, då hyttmonteringen flyttade till Göteborg, hade antalet sysselsatta minskat till ca 1500 anställda vilket motsvarar en fjärdedel av styrkan från 2013. För tillfället finns inga ytterligare planerade nedskärningar utan fokus ligger istället på att utveckla de verksamheter som finns kvar.

År	Antal sysselsatta
2003	2 560
2013	1 990
Förändring antal	-570
Förändring procent	-22 %

Volvo har enligt diagram 20 haft en utveckling som varit både positiv och negativ under åren. Mellan 2008 och 2009 skedde en kraftig nedgång av antalet sysselsatta, som lägst var dagbefolkningen då nere på 1 700.

Området kring Volvo präglas av transportmedelsindustri vilket tydligt avspeglas i diagram 21 där en klar majoritet av de sysselsatta återfinns inom Tillverkning och utvinning. Området inkluderar ett fåtal andra näringsgrenar så som Företagstjänster och Hotell och restaurang. Båda dessa har minskat med ett antal arbetande.

En stor del av de arbetande i området är män. Antalet kvinnor uppgår år 2013 endast till 15 procent. Den könsmässiga fördelningen är i enighet med hur det ser ut inom tillverkningsindustrin i hela kommunen där en stor majoritet av de arbetande är män.

Bostadsområden för sysselsatta inom Volvo

Område	Antal	Andel
Teg	398	20 %
Hörnefors	136	7 %
Ersboda/Ersmark	126	6 %
Holmsund	123	6 %
Tegs omland	119	6 %
Övriga tätorten	534	27 %
Övriga kommunen	221	11 %
Andra kommuner	336	17 %

Så mycket som 20 procent av de arbetande på Volvo bor i närområdet (på Teg). Det näst största inpendlingsområdet är Hörnefors som står för 7 procent av dagbefolkningen. Sammanlagt bor 65 procent inom tätorten medan 11 procent bor i övriga kommunen och hela 17 procent i andra kommuner.

Umestan

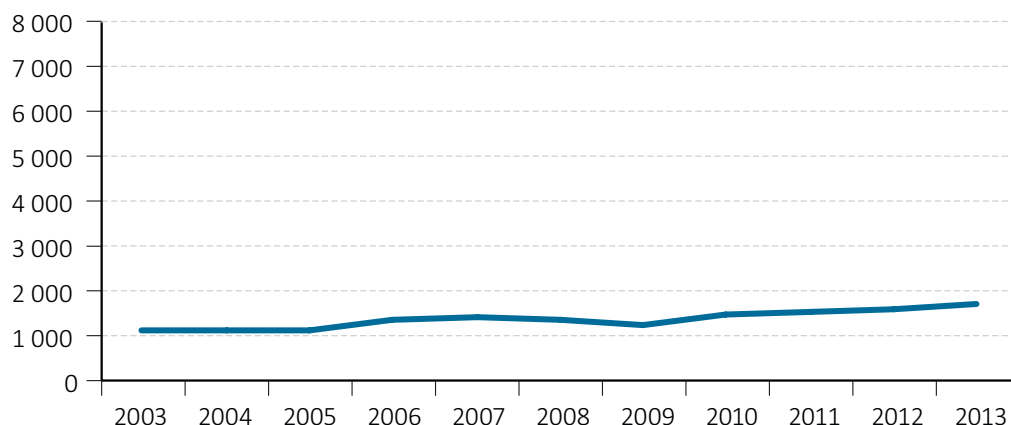

Umestan är en företagspark i ett relativt centralt läge som delvis inryms i militärens gamla byggnader på I20-området. Dagbefolkningen på Umestan har, som på många andra ställen i kommunen, vuxit sedan 2003. I början av studieperioden uppgick antalet sysselsatta i området till 1 145 medan samma siffra år 2013 var uppe 1 693. Detta innebär en ökning med nästan 50 procent.

År	Antal sysselsatta
2003	1 145
2013	1 690
Förändring antal	+545
Förändring procent	+48 %

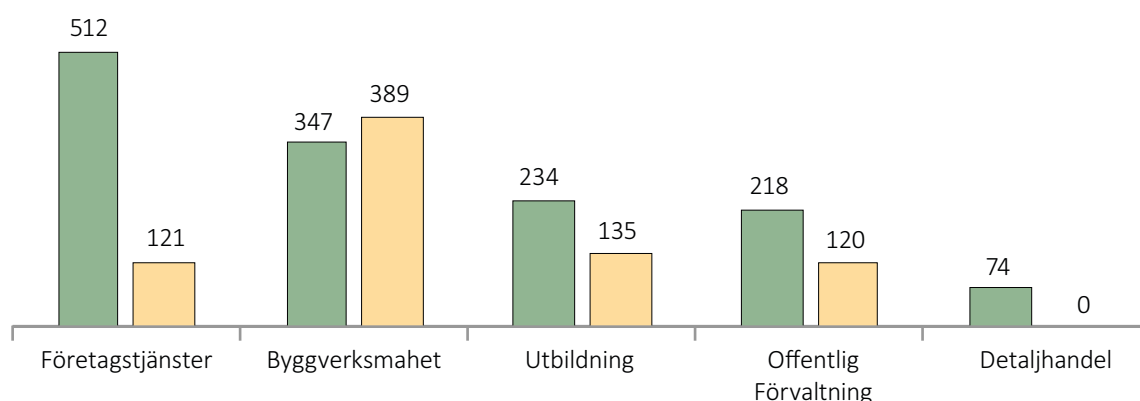
Antalet sysselsatta på Umestan har ökat i omgångar från 2003. Första tillväxten skedde år 2005 med en efterföljande nedgång mellan 2007–2009. Från dess har utvecklingskurvan varit positiv fram till 2013.

Diagram 22: **Antal sysselsatta Umestan, 2003–2013**

Den näring som stod för den enskilt största tillväxten var Företagstjänster som mer än fyradubblats under den valda tidsperioden (se diagrammet nedan). Företagstjänster är också den bransch som sysselsätter flest inom Umestan år 2013. År 2003 var istället Byggverksamhet den enskilt största branschen, följt av Utbildning och Offentlig förvaltning. Umestan är ett område som fortsätter att expandera. Under 2015 färdigställs ett kontorshus på 8000 kvadratmeter vilket innebär att en ytterligare tillväxt är att vänta.

Diagram 23: **Antalet sysselsatta inom de största näringsgrenarna, Umestan**

Den manliga dagbefolkningen på Umestan uppgick under 2013 till 65 procent av de sysselsatta. Andelen män är större inom Företagstjänster, Byggverksamhet samt Offentlig förvaltning medan flest kvinnor återfinns inom Utbildning och Detaljhandel. Intressant att notera är att den könsmässiga fördelningen inom Offentlig förvaltning avviker från den fördelningen som gäller för hela kommunen inom samma bransch. På Umestan arbetar flest män inom offentlig förvaltning medan förhållandet är det omvända i Umeå kommun totalt sett (se diagram 4).

Bostadsområden för sysselsatta på Umestan

Område	Antal	Andel
Ersboda/Ersmark	150	9 %
Teg	145	9 %
Haga/Sandbacka	129	8 %
Backen	129	8 %
Centrala staden	125	7 %
Övriga tätorten	369	22 %
Övriga kommunen	377	22 %
Andra kommuner	269	16 %

Ur tabellen ovan kan vi utläsa att fördelningen mellan de populäraste bostadsområdena för dagbefolkningen på Umestan är jämn. Sammantaget bor 63 procent inom tätorten medan 22 procent bor i övriga kommunen och 16 i andra kommuner.

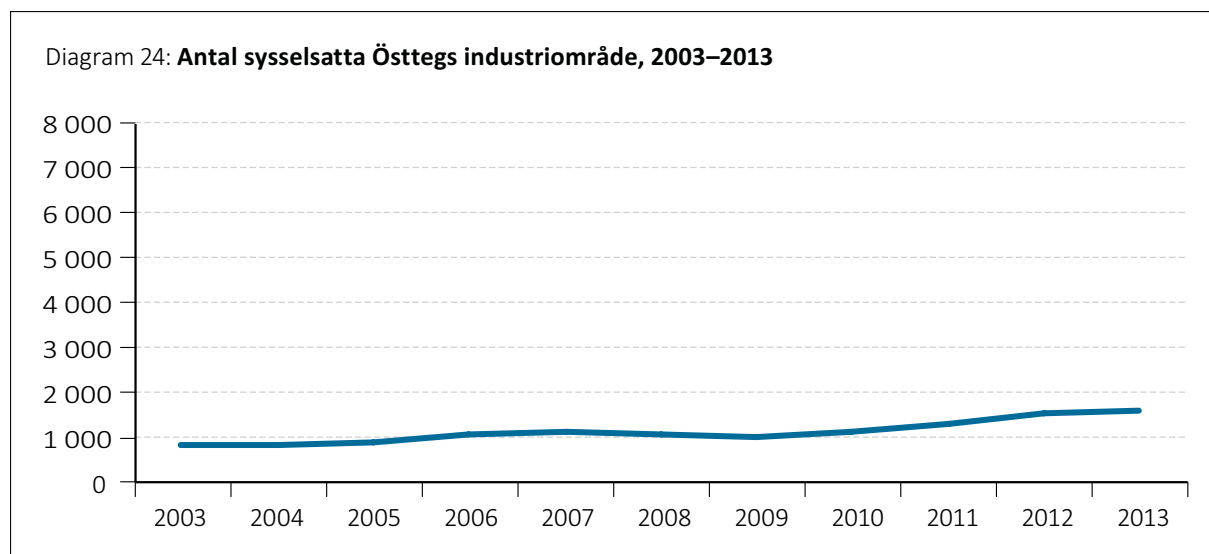
Östtegs industriområde

Östteg är det arbetsplatsområde i Umeå kommun som vuxit mest i förhållande till sin storlek. Under den undersökta tidsperioden har dagbefolkningen vuxit med hela 91 procent.

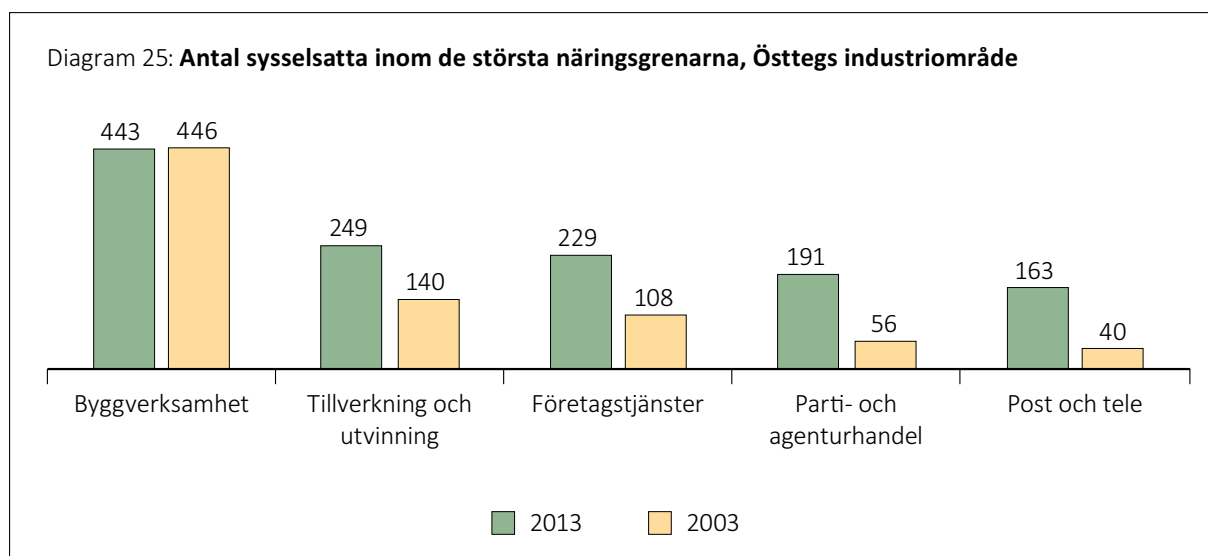
År	Antal sysselsatta
2003	840
2013	1605
Förändring antal	+765
Förändring procent	+91 %

På Östteg har den största tillväxten skett från 2009 och framåt. Mellan 2009–2013 ökade antalet anställda med nästan 600 personer.

Många av de dominerande näringsgrenarna på Östteg har ökat kraftigt sedan 2003 (se diagram 25). Detta gäller dock inte för den allra största, Byggverksamhet, som ligger på samma nivå under de båda åren. Värt att notera är att tre av de näringsgrenarna som vuxit (Tillverkning och utvinning, Parti- och agenturhandel och Post och tele) finns representerade bland de branscher som minskat mest i kommunen totalt sett. Östtogs utveckling kan på så vis ses som något skiljt från hur det ser ut i kommunen i stort. Intressant är också att jämföra utvecklingen på Västerslätt med situationen på Östteg då de båda inkluderar samma typ av branscher. På Västerslätt har dagbefolkning minskat mellan 2003–2013 medan antalet sysselsatta på Östteg ökat. De typer av näringar som minskat mest på Västerslätt är också de som ökat på Teg.

Fördelningen mellan män och kvinnor är ojämn i området. Den manliga delen av dagbefolkningen uppgick år 2013 till hela 80 procent. Trots detta har skillnaden mellan könen minskat sedan år 2003. Vissa av dessa skillnader kan relateras till diagram 2 i inledningskapitlet som visar att en stor del av männen återfinns inom branscher som Tillverkning och utvinning, Byggverksamhet och Företagstjänster och då alla dessa är stora näringar på Östteg.

Tabellen nedan visar de fem vanligaste bostadsområdena för de sysselsatta på Östteg. 57 procent av dessa bor inom tätorten där Teg är det populäraste området. I övriga kommunen och andra kommuner bor ungefär lika stor del, 19 resp. 18 procent.

Bostadsområden för sysselsatta på Östtogs industriområde

Område	Antal	Andel
Teg	236	15 %
Holmsund	116	7 %
Centrala staden	109	7 %
Backen	92	6 %
Haga/Sandbacka	90	6 %
Övriga tätorten	372	23 %
Övriga kommunen	305	19 %
Andra kommuner	286	18 %

Kommundelarna

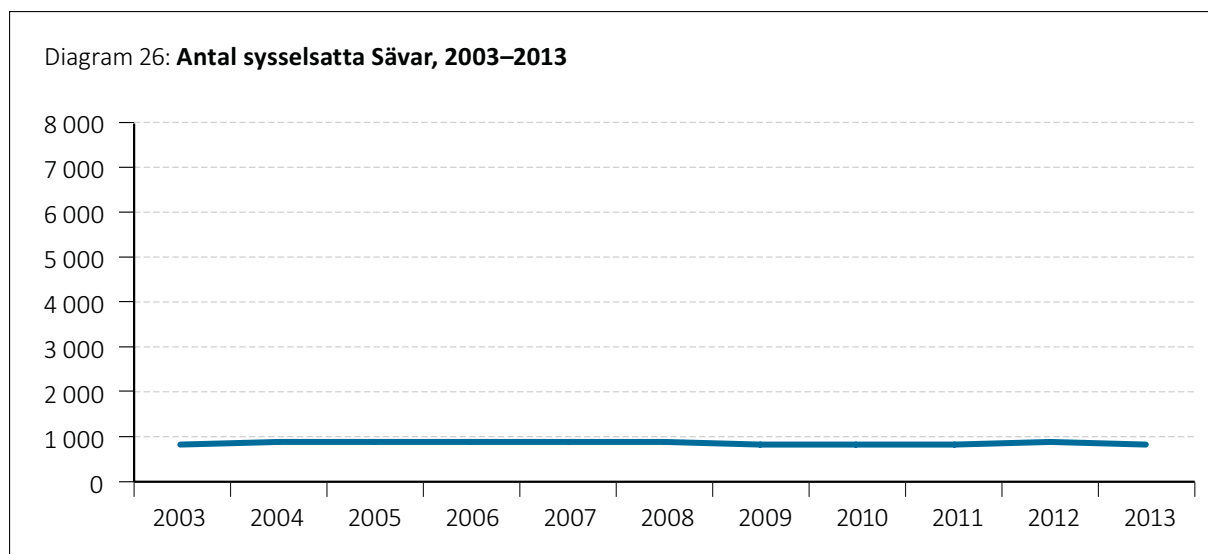
Sävar

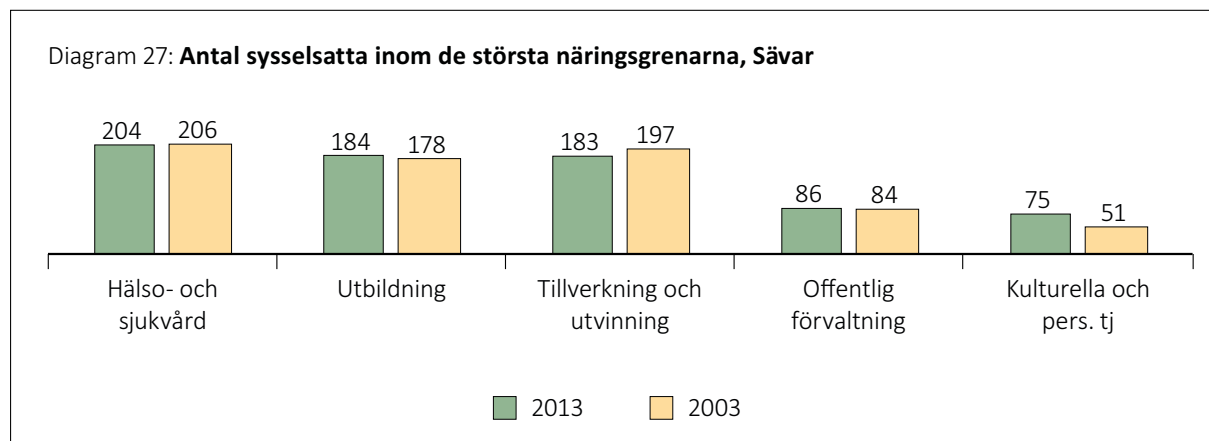
Dagbefolkningen i Sävar har inte haft någon utmärkande negativ eller positiv utveckling under perioden 2003–2013. Den förändring som skett utgörs av en försiktig ökning på 40 sysselsatta och med 5 procent.

År	Antal sysselsatta
2003	820
2013	860
Förändring antal	+40
Förändring procent	+5 %

Under början av den undersökta tidsperioden ökade antalet sysselsatta för att sedan minska mellan åren 2006–2009 (Se figur 26). Sedan 2009 har utvecklingen mestadels varit positiv.

Flertalet av de 860 som arbetade i Sävar år 2013 återfanns enligt figur 27 inom Hälso- och sjukvård, Tillverkning- och utvinning samt Utbildning. Förutom vårdinrättningar som äldreboenden och servicehus är en stor arbetsplats Sävar såg. Ett antal snickeriföretag har också sin verksamhet i Sävar samt rehabiliteringscentret Björkgården. De flesta branscher i Sävar har inte haft någon markant positiv- eller negativ utveckling utan istället stått relativt still. Kulturella och personliga tjänster står för den största ökningen med 25 personer. Gällande fördelningen mellan män och kvinnor var år 2013 ca 60 procent av de sysselsatta kvinnor och 40 procent män. Männerna återfinns till störst del inom Tillverkning- och utvinning medan en stor del av kvinnorna arbetar med Hälso- och sjukvård och Utbildning.

En majoritet av de arbetande i Sävar bor i och kring orten (se tabellen nedan). De fyra resterande populära bostadsområdena återfinns i tätorten. Av alla områden i tätorten sammantaget ligger Mariehem och Ersboda/Ersmark närmast Sävar vilket avspeglas i tabellen nedan då dessa verkar vara populära att bo i. Endast 5 procent pendlar in från övriga kommunen. Trots att Sävar ligger nära kommungränsen är det endast en tiondel av de arbetande i sävar som kommer från andra kommuner.

Bostadsområden för sysselsatta i Sävar

Område	Antal	Andel
Sävar	480	56 %
Mariehem	37	4 %
Centrala staden	33	4 %
Ersboda/Ersmark	31	4 %
Haga/Sandbacka	28	3 %
Östra stadsdelen	28	3 %
Övriga tätorten	92	11 %
Övriga kommunen	43	5 %
Andra kommuner	85	10 %

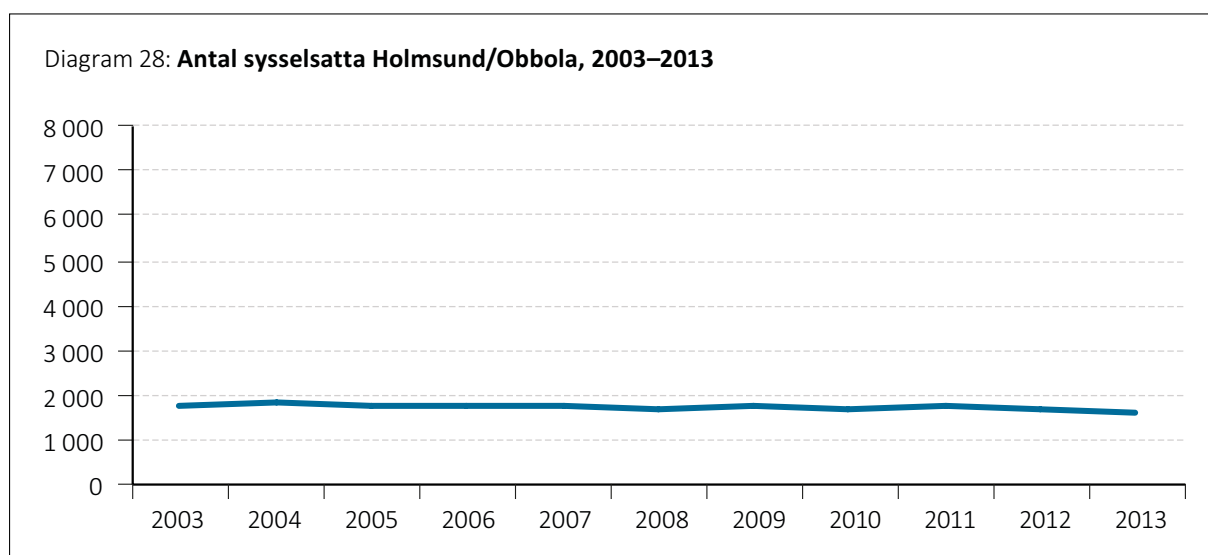
Holmsund/Obbola

I Holmsund/Obbola har dagbefolkningen minskat med 220 sysselsatta sedan 2003. Detta motsvarar en andelmässig minskning med 12 procent.

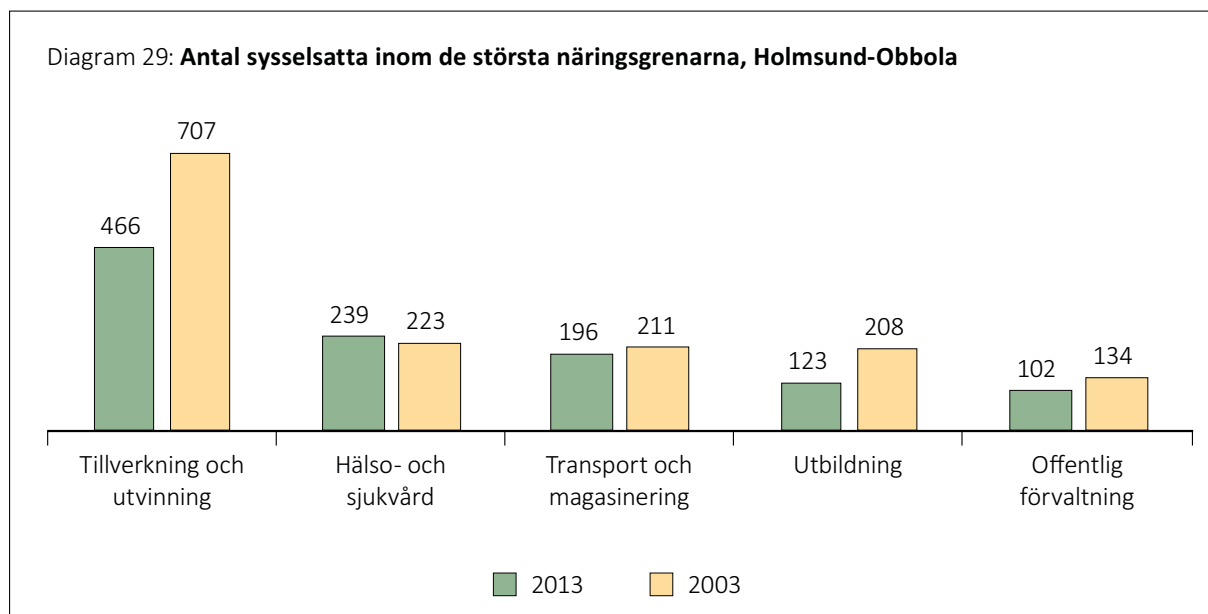
År	Antal sysselsatta
2003	1 800
2013	1 580
Förändring antal	-220
Förändring procent	-12 %

Dagbefolkningens utveckling i Holmsund/Obbola har inte varit kontinuerlig utan varierat mycket över tid (se figur 28). Mellan 2007 till 2011 följdes nedgångar av tillväxt. Sedan 2011 har antalet sysselsatta minskat utan hittills efterföljande uppgång.

Det största tappet har, enligt figur 29, skett inom Tillverkning och utvinning där antalet sysselsatta minskat med 240 arbetande. Även branscherna Utbildning, Transport och magasinering och Offentlig förvaltning har minskat. Både år 2003 och 2013 sysselsatte Tillverkning och utvinning flest i området vilket bör kunna relateras till stora industriella arbetsplatser så som SCA i Obbola. Andelen sysselsatta inom Transport och magasinering hör samman med lokaliseringen av Umeå uthamn som ligger i Holmsund.

Under båda åren arbetade nästan dubbelt så många män som kvinnor i Holmsund/Obbola. Männerna arbetar till största del inom Tillverkning och utvinning och Transport och magasinering. I enighet med hur det ser ut för kommunen som helhet är majoriteten av de sysselsatta inom Hälso- och sjukvård och utbildning kvinnor.

För att få en rättvis bild av hur sysselsättningen i Holmsund utvecklats finns det skäl att undersöka två delar av området var för sig. Holmsund innefattar nämligen två olika större arbetsplatsområden, Umeå uthamn samt SCAs gamla sågverksområde. Nedan beskrivs i respektive område var för sig.

Umeå Uthamn

I Umeå uthamn arbetar majoriteten av de sysselsatta inom Transport och magasinering. Antalet anställda inom denna bransch har under perioden minskat från 190 till 170. Den stora majoriteten av de arbetande i hamnen är män. Bland de företag som har verksamhet i hamnen finns bland annat SCA som har sin godsterminal där.

SCA Sågverk/Sandvik-Djupvik

På arbetsplatsområdet bortom hamnen hade SCA tidigare ett sågverk som nu är nedlagt och sålt. Exempel på verksamheter som idag finns inom området är företaget Hybricon som tillverkar elbussar och Ecorub som återvinner och producerar produkter av gummi. År 2003 arbetade 280 personer med Tillverkning- och utvinning inom området kring SCAs gamla sågverk. Fram till 2013 har denna siffra minskat till 80. Många av de som är sysselsatta inom området idag arbetar inom transportmedelsindustrin eller gummi- och plastvaruindustrin (som båda är undergrupper till Tillverkning och utvinning).

Bostadsområden för sysselsatta i Holmsund-Obbola

Område	Antal	Andel
Holmsund/Obbola	864	53 %
Teg	93	6 %
Centrala staden	59	4 %
Östra stadsdelen	56	3 %
Mariehem	56	3 %
Övriga tätorten	185	11 %
Övriga kommunen	145	9 %
Andra kommuner	166	10 %

En stor del av de förvärvsarbetande i Holmsund/Obbola bor enligt tabellen ovan inom området. I övrigt är populära bostadsområden sådana som är lokaliserade i Umeå tätort men som har en placering som innebär närhet till Holmsund. Ungefär lika många som pendlar från övriga kommunen verkar pendla in till Holmsund/Obbola från andra kommuner.

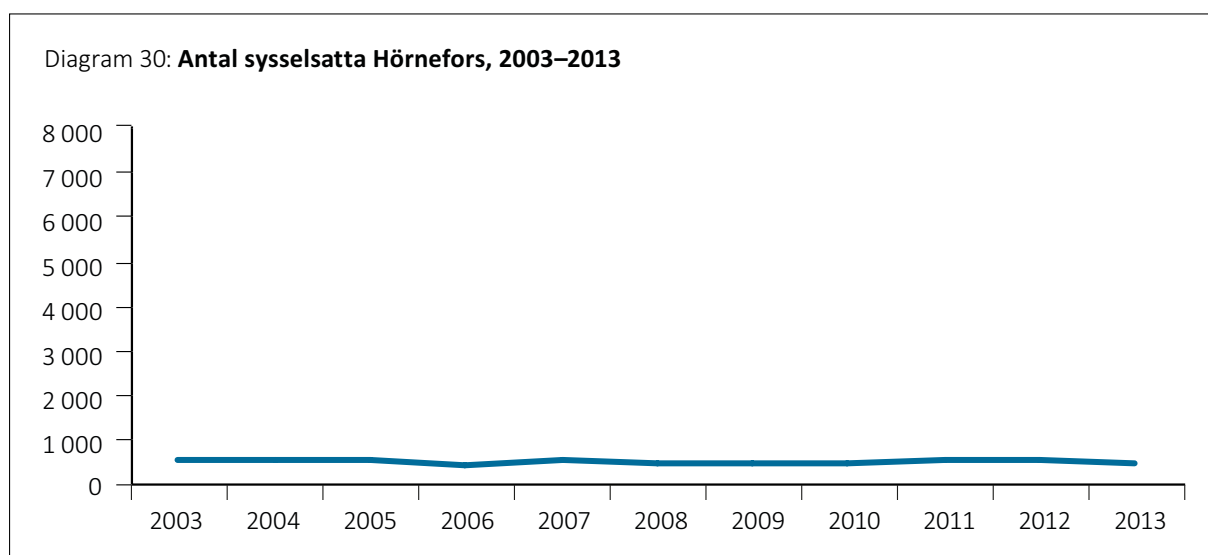
Hörnefors

År	Antal sysselsatta
2003	515
2013	500
Förändring antal	-15
Förändring procent	-3 %

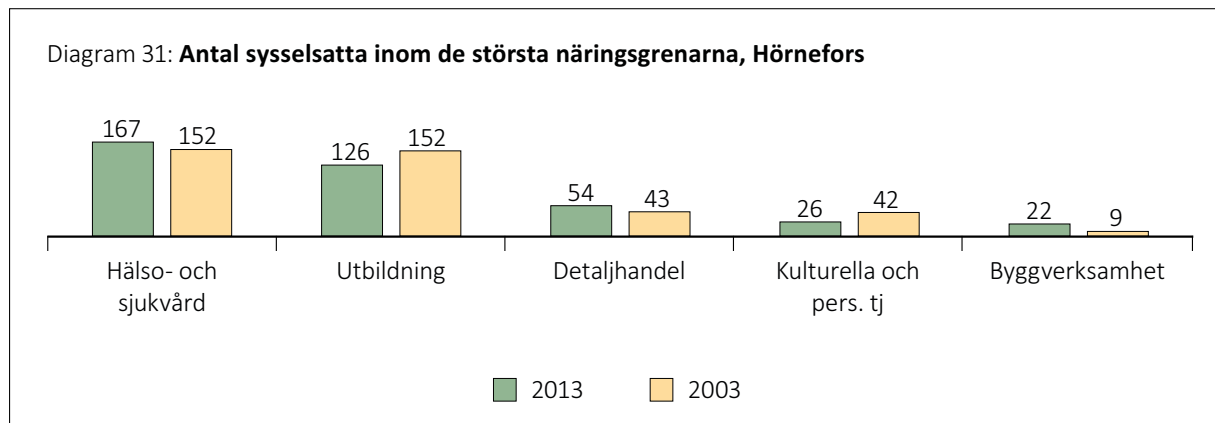
Dagbefolkningen i Hörnefors har, precis som i Sävar, inte förändrats särskilt mycket mellan åren 2003–2013. Till skillnad från Sävar har den lilla förändring som skett varit negativ. År 2003 arbetade 515 personer i Hörnefors medan det år 2013 arbetade 500.

Enligt diagrammet nedan minskade dagbefolkningen mellan 2005–2006 för att sedan återhämta sig under det följande året. Över ett längre tids spann ligger antalet sysselsatta på en relativt stabil nivå.

Hörnefors liknar Sävar även när det gäller strukturen på arbetsmarknaden med många sysselsatta inom Hälso- och sjukvård och Utbildning (se figur 31). Övriga branscher sysselsätter som mest ca 50 personer. Stora arbetsgivare i Hörnefors är bland annat kriminalvården som har en anstalt i Sörbyn, Umeå kommun samt Umeå universitets marina forskningscentrum i Norrbyn.

I Hörnefors var nästan 70 procent av de sysselsatt kvinnor under 2013. Kvinnorna återfinns inom de stora branscherna på orten d.v.s. Hälso- och sjukvård och Utbildning medan männen har en större spridning över de olika näringarna.

Tabellen nedan visar de fem vanligaste bostadsområdena för den dagbefolkningen i Hörnefors. En stor majoritet av de som arbetar här bor också på orten (Ca 70 procent). De som pendlar in från tätorten kommer framförallt från Teg, Östra stadsdelen och Backen, tillsammans utgör de boende i tätorten 16 procent. Hörnefors har fler inpendlare från andra kommuner än både den övriga tätorten och övriga kommunen.

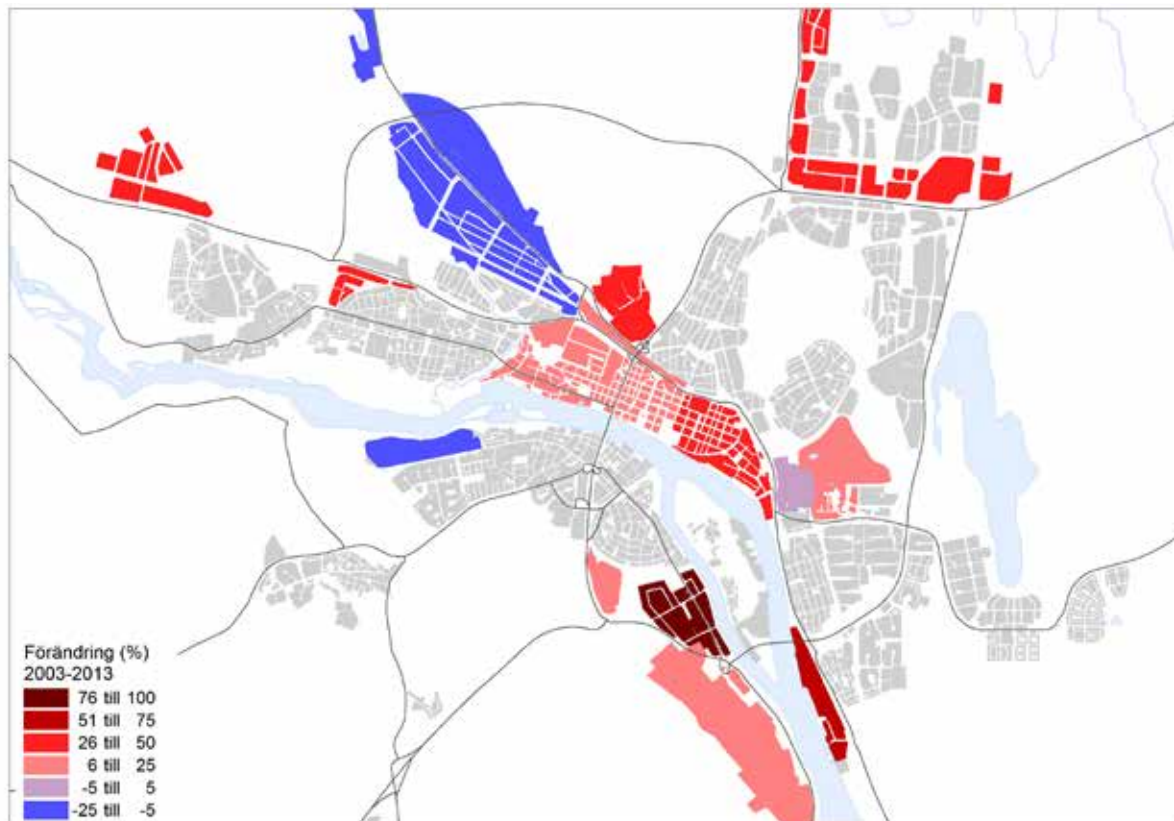
Bostadsområden för sysselsatta i Hörnefors

Område	Antal	Andel
Hörnefors	279	69 %
Teg	18	4 %
Östra stadsdelen	9	2 %
Backen	9	2 %
Tegs omland	8	2 %
Övriga tätorten	31	8 %
Övriga kommunen	13	3 %
Andra kommuner	38	9 %

Arbetsmarknadens geografi

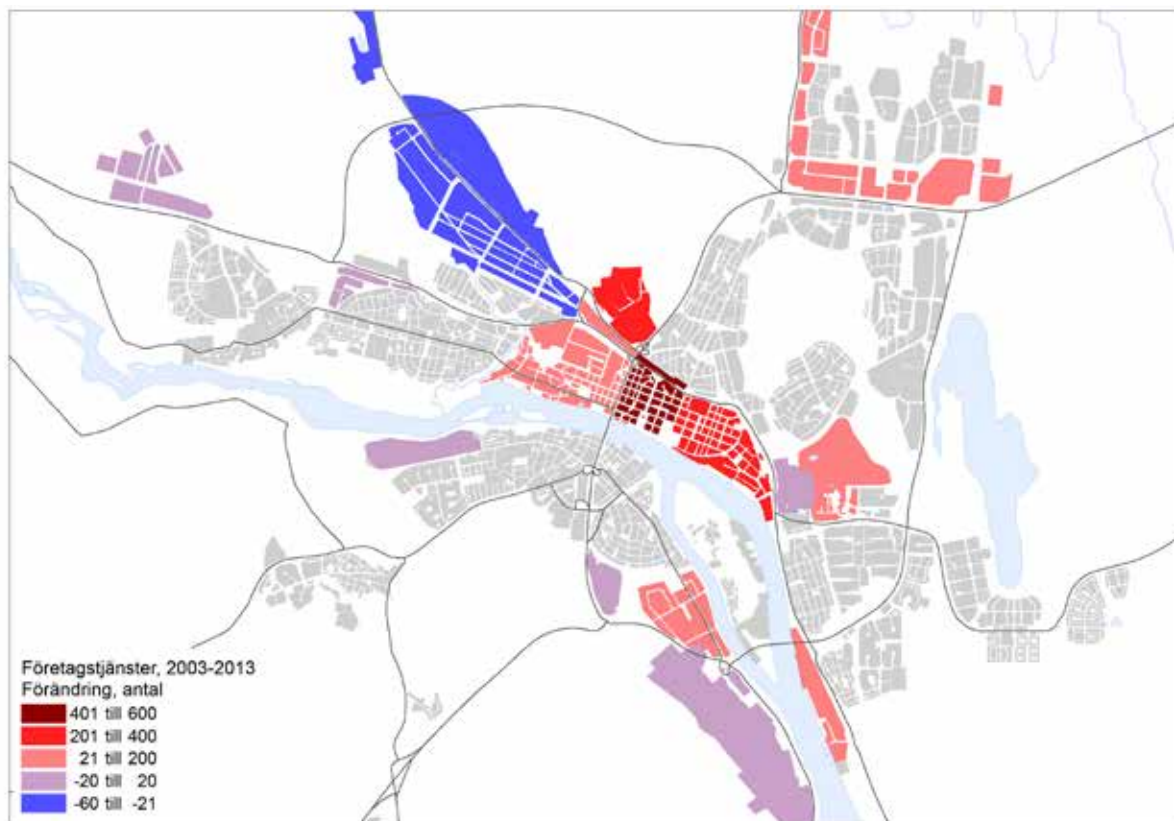
De arbetsplatsområdena med flest antal sysselsatta var år 2013 centrumområdet, sjukhuset och universitetet. Centrum var inte bara det område som sysselsatte allra flest utan också det som attraherat högst antal nya förvärvsarbetande sedan 2003. Av alla de arbetsplatsområden som undersökts var Östtogs industriområde det som vuxit mest i förhållande till sin storlek. Detta följt av Gimonäs, Kronoparken och Umestan (se diagram 24). De allra flesta områden i tätorten har vuxit. Det finns dock undantag i form av mer utpräglade industriområden så som Västerslätt och Volvo.

Figur 1: Umeå tätorts arbetsplatsområden, procentuell förändring 2003–2013.

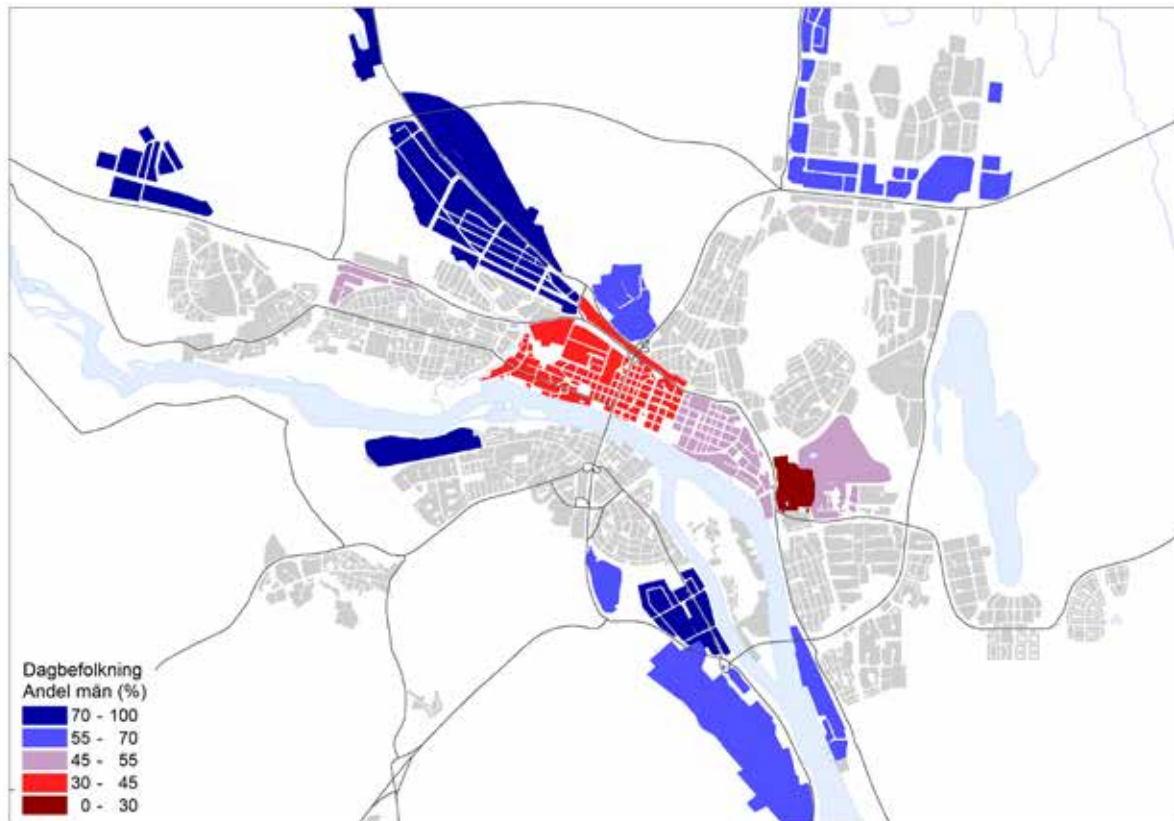
Hälsa- och sjukvård, Utbildning och Företagstjänster var de tre största näringsgrenarna i kommunen år 2013. Av dessa var Företagstjänster den bransch som vuxit mest sedan 2003. Bilden nedan visar var i tätorten Företagstjänster har vuxit som mest (räknat i antal). Här ser vi att många av de nya anställningarna inom Företagstjänster har skapats i centrala staden och dess kringliggande områden.

Figur 2: Utveckling företagstjänster 2003–2013 (antal sysselsatta)

De områden i Umeå tätort där det skiljer minst mellan andelen arbetande män och kvinnor var år 2013 Universitetet, Öst på stan samt Kronoparken (Se diagram 34). Områden med en särpräglad karaktär, där arbetsmarknaden i huvudsak bygger på en typ av näring, så som Volvo, Västerslätt och Sjukhuset är områden där fördelningen mellan män och kvinnor är mer ojämn. På Sjukhuset arbetar en stor andel kvinnor medan majoriteten av de sysselsatta inom Umeås industriområden är män.

Figur 3: **Andel sysselsatta män/kvinnor, Umeå tätort 2013.**

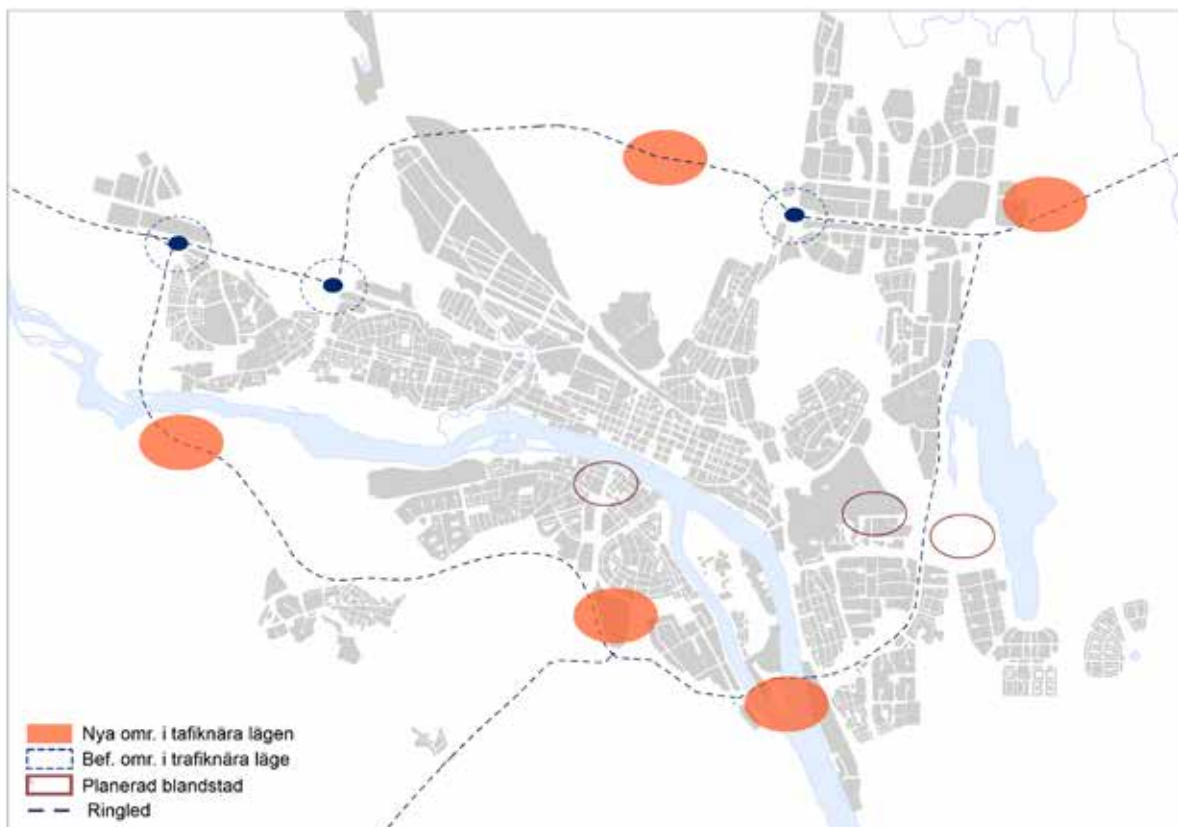
Framtidens arbetsmarknad

Genom att gå tillbaka i tiden och titta på hur arbetsplatsområdena utvecklats fram till idag kan vi få en uppfattning om hur en framtida arbetsmarknad skulle kunna se ut. Med utgångspunkt i de arbetsplatsområden som vuxit och de branscher som har haft tillväxt finns vissa områden som blir extra intressanta att följa. Centrum var år 2013 den stadsdel inom kommunen som sysselsatte flest, detta samtidigt som området haft en kraftig tillväxt sedan 2003 (åtminstone sett till antalet förvärvsarbetande). En fortsatt utveckling av Centrum skulle innebära en starkare koncentration av jobb i centrala tätorten och en förstärkning av områdets position gentemot övriga områden i kommunen. I och med att översiktsplanen för centrala stadsdelarna medger förtätning i centrum finns förutsättningar för ny företagsverksamhet och nya kontorslokaler. Ett annat område som är värt att nämna i sammanhanget är Öst på stan som vuxit mycket både i förhållande till sin storlek och sett till antalet arbetande. Dessutom är Företagstjänster, som ju är den bransch som vuxit mest i hela kommunen, en av de största näringsgrenarna Öst på stan.

Vi kan konstatera att många av de befintliga arbetsplatsområdena vuxit men finns det dessutom möjlighet för etablering av helt nya verksamhetsområden inom kommunen? Förutsättningar för nyetablering skapas bland annat genom att tillgängliggöra områden med hjälp av ny infrastruktur. Detta återspeglas i den fördjupade översiktsplanen för Umeå som öppnar upp för nya arbetsplatsområden i trafiknära lägen i samband med färdigställandet av ringleden. Exempel på sådana skulle kunna vara vid travet i Röbäck (där västra länken väntas ansluta), i I20-skogen mellan godsbangården och Ersboda eller längs E4 norrut efter mejeriet. Områden som med större säkerhet kommer sysselsätta en del av dagbefolkningen framöver är bland annat Söderslätts handelsområde med IKEA/IKANO och södra delen av Ön där det planeras för en ny företagspark. Bilden nedan visar var i tätorten nya arbetsplatsområden kan komma att lokaliseras.

Aktuella översiktsplaner ger inte bara stöd för utveckling av trafiknära lägen utan även för etablering av nya verksamheter inom befintliga stadsdelar. I den fördjupade översiktsplanen för de centrala stadsdelarna anges att det inom stadsutvecklingen bör strävas efter en blandning av funktioner som syftar till att komma ifrån den tidigare uppdelade staden där bostadsområden och verksamhetsområden uppfördes var för sig. Exempel på områden där denna typ av nyexploatering skulle kunna komma till är Universitetsstaden, Nydala sjöstad samt längs gamla E4:an på Tegssidan. Förutom denna typ av mer sammanhängande nybyggnation kan enstaka förtätningsobjekt innebära att nya arbetsplatser skapas inom redan befintliga stadsdelar. I kommunens översiktsplaner finns nämligen stöd för en hög förtätningsgrad inom befintliga stadsdelar.

Figur 4: Möjliga och planerade framtida arbetsplatsområden, Umeå tätort.

Slutsatser och reflektioner

Resultatet av denna studie visar på ett par intressanta trender som råder på den kommunala arbetsmarknaden. En av dessa är den kraftiga tillväxten inom branschen Företagstjänster som näst intill fördubblats mellan åren 2003–2013. För att förstå en sådan ökning är det intressant att veta vilka typer av arbetstillfällen som innefattas i definitionen av Företagstjänster. Enligt den SNI-klassificering som denna studie bygger på inkluderas bland annat konsultverksamhet, uthyrning & leasing samt arbetsförmedling och bemanning i Företagstjänster. Just bemanningsverksamhet skulle kunna vara en orsak till den markanta tillväxten inom Företagstjänster då antalet företag som väljer att anställa via bemanningsbyråer under senare tid ökat. Om så är fallet kan den tillväxt som skett inom Företagstjänster inte rakt av tolkas som skapande av nya jobb utan snarare som omgruppering av dagbefolkning från redan existerande näringar.

Ett annat fenomen som träder fram i denna undersökning är att var i kommunen befolkningen jobbar i många fall är beroende av de sysselsattas könstillhörighet. Detta gäller både för vilken bransch de tillhör men i förlängningen också rent geografiskt i vilket område de arbetar. Den könsmässiga fördelningen mellan olika branscher verkar inte vara något som förändrats nämnvärt under den tidsperiod som undersökts. Här skulle det vara intressant att förlänga perspektivet för att få en bild av eventuella långsamma trender och processer. Tidsaspekten är även viktig när det gäller konjunkturmässiga svängningar på arbetsmarknaden som har en tydlig inverkan på antalet sysselsatta i kommunen. Linjediagrammen i föregående avsnitt visar att många områden haft en nedgång i sysselsättning under tiden för den senaste lågkonjunkturen 2008–2009.

Intentionen att skapa en tät, blandad stadsbebyggelse kan innebära att nya arbetsplatser skapas inom redan befintliga stadsdelar. I kommunens översiktsplaner finns stöd för en hög förtätningsgrad inom många stadsdelar som delvis syftar till att medföra att bostäder och verksamheter blandas. Detta ger underlag för etablering av nya arbetsplatser inom redan bebyggda områden. Kanske styr denna typ av byggande vilka näringar som får chansen att växa. Utrymmeskrävande verksamhet och större industriområden skulle kunna vara sådana som inte har samma möjlighet till tillväxt i form av nyetablering i framtiden.

Övergripande planering

Besök: Stadshuset, Skolgatan 31A

Postadress: 901 80 Umeå

090-16 10 00

umea.kommun@umea.se

www.umea.se/kommun